XV. Arad, Sâmbăta 20 August v. (2 Septemvre n.) 1911 Nr. 182

TRIBUNA

REDACŢIA şi ADMINISTRAŢIA: Strada Deák Ferenc Nr. 20.
INSERŢIUNILE se primesc la administraţie. Mulţămite publice şi Loc deschis costă fiecare şir 20 fileri.
Manuscripte nu să înapoiază.

Oláh dolgok".

maghiară s'a întâmplat o mi- motiv oare-care, pe care cul de bine întrevedea şi a introdus, în timpul din de a ne urmări mişcările ale şi politice mai cu sistem nţiune. Mai multe din aceste te culorile şi'au angajat cola- i, fie evrei sau români rene- mâneşte atât ca să poată bă- luce ceva din organele noastre. „Budapesti Hirlap" şi „Pesti p şi-au acum rubrici statornice, pe ari adeseori le intituleazâ „Oláh dolgok", lucruri valahe, sub care numire se resumă de obicei texte din ziarele române, sau se expun informaţii privitoare la viaţa noa- ră socială.

Pornirea asta, de ori ce origine ar fi, din punctul de vedere principiar, nu ne poate fi antipatică. În sfârşit, fie că, prin această procedare, se urmăreşte scopul frumos de a face cunoscut ungurilor, că Valahii nu mai sunt un popor sălbatec şi ca se poate sta cu ei de vorbă; sau, fie că ... ziarele maghiare s'au mai i s'au hotărât să mai re- trivialităţi şi nedemnităţi ă, totuşi ni-se pare un mo- ic. Şi bucuria noastră ar n vedea şi semne de mai şi de mai onestă infor- aghiară, după pilda dom- e, în cestiunile naţionali- tea fi un model. Iar toate aceste s'ar putea uşor realiza, dacă publicişti maghiari ar învăţa să aşeze totdeauna „az oláh dolgok"-urile în lumina lor adevărată, expuse fără tendinţe şi fără mici perversităţi.

Vom da câteva orientări precise.

In genere ceeace ziariştii maghiari trebuie să facă mai întâi, este datoria lor să renunţe a cunoaşte pe Români numai în mod unilateral, şi numai din literatura politică a scriitorilor lor şovinişti, de felul dlui Iancsó Benedek şi din credinţele înguste, de cari s'au hrănit în trecut. Poftească ei singuri să urmărească — fireşte nu ca spioni inspiratori, nici ca jandarmi şi poliţişti, — viaţa poporului nostru la ţară; străduinţele noastre culturale, pentru cari ne luptăm cu atâtea dificultăţi politice; literatura noastră românească, din care bate un suflet aşa de puternic; şi vor ajunge ei singuri la credinţe, mai drepte şi mai folositoare chemării lor, pentru opinia publică maghiară. Scotus Viator vine la noi din Scoţia îndepărtată, să ne cunoască şi gazetarii maghiari sunt aşa de aproape şi totuşi aşa de îndepărtaţi sufleteşte!

A doua vină ce putem aduce, celor ce se ocupă de noi, este tendinţa lor neîncetată de a se face ei singuri ridicoli cu informaţiuni inventate. Aşa, într'un număr apropiat al său, „Pesti Hirlap" scrie adevărate năzdrăvănii, de se poate face de râsul lumii. Răspândeşte cetitorilor săi vestea, că, în România, dela 1907 încoace, adecă de când cu revoluţia ţărănească, *literatura maghiară* este astăzi cea mai mult cultivată de scriitorii romîni de-acolo şi că această literatură ar avea o influenţă mai mare asupra României decât toate celelalte literaturi apusene. Iar, ca o culme, acelaş ziar adaugă monstruozitatea: „Un curagios şi foarte viteaz luptător, pentru această ideie, a întrat în luptă, anume d. Duiliu Zamfirescu, unul dintre cei mai credincioşi aderenţi ai propagărei culturei *ungureşti* în România. Arătând legătura culturei, ce trebuie să se creieze între România şi Ungaria, distinsul domn Zamfirescu, a atacat cu multă violenţă o parte a Românilor ardeleni, cari urăsc literatura şi cultura ungurilor. Iar în urma acţiunii dlui Zamfirescu, mişcarea asta a prins în opinia publică şi s'au găsit, alături de dânsul, şi alţi maestri de stil, cum este d. Caragiale, ca să propage în România valorea operelor literare maghiare"...

Aceste şi alte absurdităţi se înşiră în „Pesti Hirlap", care face de râs pe d. Zamfirescu şi nu se sfieşte a scrie lucruri („oláh dolgokat!") luate din vânt, sau din creerii înfierbântaţi ai lui Isac. „Lucrul" însă realmente e cu totul altfel. Datoria cronicarului ungur ar fi fost să constate, că în literatura noastră esistă într'adevăr şi traduceri de opere maghiare, ceeace nu înseamnă însă nimic altceva, decât faptul, că literaţii români sunt oameni cu orizonturi, nu urăsc arta şi literatura Maghiarului, dacă acea literatură are ceva omenesc în ea! Cât pentru superioritatea de influenţă a literaturii maghiare însă asupra scriitorilor din România, fireşte nu se poate vorbi serios.

Influenţe din literatura Ardeleană dela 1848 până în zilele noastre.

De **Octavian Goga.**

(Sfârşit).

In acest timp societatea literară „Junimea" din Iaşi prin condeiul dlui Maiorescu indica idealul cultural şi literar al vremilor schimbate pe ruinele doctrinei politico-juridice a şcoalei Bărnuţiu, ale limbei germano-latineşti din gazetele Ardealului şi ale tiradelor închinate lui „Moş Traian", — spulberate de nemilosul critic. Tot din acest cerc, care porneşte revista „Convorbiri literare" ies la iveală minunatele poveşti ale lui Creangă şi cu vremea accentele de energie neobişnuită ale genialului Eminescu.

Fireşte că această mişcare intelectuală cu fermentarea ei trebuia să treacă munţii îndrumând condeiele de bun simţ spre convingeri literare cari nu urmau ogaşa tradiţională. Astfel de pe la începutul anilor 70 se observă o schimbare bine în producţia curentă dela noi. Alăturea accentele pline de vigoare ale nenorocitului Nicoleanu,— prin îndrăzneala imaginilor şi nota-i pronunţat pesimistă un precursor al lui Eminescu, — se ridică Ioan Al. Lăpedatu, cu versurile sale şi mai târziu în nuvelele istorice, rifică tot mai multe din greşelile vremii, d a ne d sub influinta lui Alexandri stro- ... melodi... Tân- ... a ... Vi- sarion Roman revista „Albina Carpaţilor" cu mult superioară „Familiei" din Orade, unde se urma înainte cu regularitate vechiul măciniş de vorbe fără răsunet în suflete. In „Albina" începută la 1877, Lăpedatu ne-a dat după model german cea mai bună revistă de familie — care şi astăzi ne lipseşte. In coloanele ei şi-a publicat novelele cu subiect istoric şi versurile pătrunse de vălul unei melancolii uşoare:

Crescurăm la olaltă din frageda pruncie
Voi grijilor şi eu.
Ce strânsă legătură şi ce tovărăşie
Păstrăm până astăzi şi vom păstra mereu.
Dar nu mi-a albit părul şi creţe n'am pe frunte,
O griji mai daţi răgaz!
Doresc să ies din lume cu pletele cărunte,
Să duc urmele voastre semnate pe obraz.

Prin scrisul lui Lapedatu, doborît în pragul bărbăţiei abia, ni-se înfăţişează ca scriitorul de transiţie între două epoci literare, între curentul romantic înstăpânit la noi între anii 48—80 şi şcoala literară modernă inaugurată de Slavici şi Coşbuc.

In vremea asta s'au petrecut evenimente mari cari au sguduit în temelii sufletul românesc: răsboiul de independenţă, proclamarea României ca Regat. Tunurile dela Plevna cu bubuitul lor au pătruns şi atmosfera intelectuală a românismului. Chiotul de triumf al dorobanţilor a adus în suflet o nouă putere morală, au întors privirile literaţilor din ceaţa trecutului vaporos spre noi înşine. Aquila romană nu ne mai trebuia acum, aveam o altă emblemă stropită de sânge roşu: steagurile înaintea cărora s'a frînt mândria lui Osman paşa. Traian şi Decebal cu legiunile lor au dispărut ca prin farmec din fantasia poeţilor, făcând loc cutărui sergent „cu cuşma pe ureche" care înfruntă moartea în potopul de gloanţe şi biruieşte, ori se prăvale cu feciorii lui în şanţul de sub parapet. De pe câmpul literar se duc regii, domnii cu steme, feţi frumoşii şi cosînzenele, ivindu-se masa de ţărani, aşa cum sunt ei plini de praf şi de noroi, veseli şi fără griji, nepăsători de nevoile vieţii. Literatura vine acasă la noi şi lumea începe să înţeleagă că în milioanele astea oropsite e toată puterea noastră, că aceşti oameni muncitori ai pământului trebuie înţeleşi şi ascultaţi, că ei au o minunată lume de gânduri şi vise, au tragedii cari se petrec în umbră, au o vieaţă largă şi intensă care poate fi izvorul plin de sănătate al inspiraţiei literare. Se dă deci în acest timp o luptă puternică care revoluţionează gândirea românească şi creiază nuoă valori estetice.

Cum n'ar fi găsit acest curent cel mai priincios teren de desvoltare tocmai la noi în Ardeal dându-ne astfel o justificare superioară însăşi existenţei noastre naţionale, — răzimată numai pe umerii viguroşi ai ţăranilor? A prins, fireşte, înţelegând lumea degrabă că Jupiter şi Diana, Traian şi Aurelian cu toată cohorta lor strălucitoare sunt figuri de muzeu, în vreme ce adevărata viaţă cu rîul ei de patimi se deapănă acolo sub tavanul de grinzi al căsuţelor dela ţară. Cum n'am fi înţeles acest adevăr elementar noi, cari abia ne desfăcusem din straiele ţărăneşti cari îmbracă şi astăzi sufletul nostru? Trebuia să-l înţelegem şi se aştepta numai condeiul care să dea cuvânt acestei noua frământări a sufletelo

La urma urmei toate aceste nu sunt decât revindecări glumeţe. Aceiaşi informaţ[illegible] ai publicului ungurese tinăreau mai [illegible] trecute, că geniul technic al lui Vlaicu „Sándor" ar fi fost de origină maghiar şi şcoala şi-ar fi făcut'o la „Müegyetem"-ul din Budapesta. Adevărul este însă că ăsta al nostru nu e Vlaicu „Sándor", că e chiar Aurel, iar geniul e pururea internaţional, originea pură românească şi şcoala superioară, la München... Dacă mai stă şi Vlaicu sub înrâurirea culturei maghiare, propagată de d. Zamfirescu la Bucureşti, ne-am dus!

Aşa stăm, scumpi confraţi, cu apropierea noastră culturală. Dacă dvoastră voiţi să fiţi vestitorii acestei păci, care vă convine astăzi, primiţi sfatul ce vi-l dăm cu toată lealitatea: lăsaţi tendinţele egoiste, mijloacele ridicole, cu cari vă sprijiniţi idealurile voastre grandomane şi refaceţi-vă radical orientarea şi iubirea de adevăr.

Ministrul de externe la Maj. Sa. Contele Aehrenthal, ministrul nostru de externe a sosit azi dimineaţa la Ischl. Mâne va fi primit în audienţă de Maj. Sa.

•

Şedinţa camerei. Inainte de şedinţă, bărbaţii de încredere ai partidelor opoziţioniste au ţinut o consfătuire, în care au hotărît continuarea obstrucţiei tehnice.

Hotărîrea a fost executată imediat. După deschiderea şedinţei, deputatul Benedek a atacat guvernul pentrucă nu răspunde la interpelări. N'a primit însă nici un răspuns.

Apoi s'a votat până la sfârşitul şedinţei.

In culoarele camerei de altminteri nu s'a vorbit decât despre manifestul partidului kossuthist.

Ministrul-preşedinte a declarat unui redactor că acest manifest nu alterează întru nimic hotărîrea guvernului de a continua rezistenţa pasivă.

Libertatea presei.

— Cazul cu »A Nap«. —

Cazul recent cu confiscarea ziarului „A Nap" din Budapesta a fost prea puţin comentat în presa noastră. Probabil pentru tonul de isbucniri brutale împotriva Dinastiei, de care numitul ziar şovinist s'a făcut vinovat şi care, cu drept cuvânt, a putut să ne jignească simţitori cum suntem, şi în sentimentele noastre faţă de Suveranul Monarhiei. Asemenea barbarii stilistice, cari samănă direct idei anarhice într'un stat constituţional, ca al nostru, merită desigur o reprobare unanimă. din punctul de vedere al ordinei şi al cuviinţei bune de cetăţean. Şi mai intervine şi o altă consideraţie. Ziarul maghiar, care insultă, cu pofte de acelea canibalice, pe actualul Domnitor al Ungariei, cum a făcut-o „A Nap", trebuie să fie un neconştient şi un ingrat, care uită tot adevărul istoric şi toate faptele bune, săvârşite de actuala Dinastie, numai pentru interesele speciale ale poporului maghiar. De când Ungaria a intrat ca egală parte în Monarhia Habsburgilor, poporul maghiar a primit de sus, dela Dinastie, toate condiţiile de desvoltare liberă şi de întărire a situaţiei lor, împotriva celorlalte naţionalităţi. De decenii întregi încoace consilerii maghiari ai Suveranului sunt singuri acultaţi şi răsfăţaţi; ei obţin singurele prerogative şi concesii şi se autorisează să creieze poporului maghiar o situaţe excepţională în stat. Intreaga legislatură ungară favorisează numai pe Maghari şi toate plângerile naţionalităţilor. oricât de drepte ar fi, nu ajung până la înălţimea tronului. Şi, drept răsplată, tot Ungurii ţipă şi se văicăresc împotriva Tronului, care nu mai are cu ce favoruri să-i îndoape? Tot gazetele ungureşti fac pe grozavii şi se răsvrătesc acum şi împotriva întregii Austrii? Aceste sunt îndrăzneli, cari trebuie să înceteze! Şi prin urmare anumite lecţiuni, date răsvrătitelorgazete ovreo-maghi[illegible] decât îndreptăţite şi confiş[illegible] Nap" poate fi până la un p[illegible] misibilă. Dacă ziarele n[illegible] caută mereu tradiţia şi-şi [illegible] mărind pe Impăratul-Reg[illegible] noştri mânăcă totuş ani [illegible] rie cu ştirea Impăratului-Reg[illegible] suporta onorabilii noştri con[illegible] să îndure şi [illegible] o dojană măcar prin confiscare.

Prin constatarea asta însă i[illegible] a libertăţii de presă noi nu av[illegible] să o combatem, mai ales că [illegible] principiu pentru eă, în mai [illegible] Luptăm mereu contra procu[illegible] a celor maghiari şi luptăm [illegible] maghiare intolerante, mistifi[illegible] nă de vrăşmăşie împotriva n[illegible] rile isolate însă de manifestar[illegible] gândului totdeauna ştim să le [illegible] de ori unde ar veni ele. Sunt [illegible] duc în rătăcire, dar pe cari le p[illegible] prin spiritul vremii şi a îm[illegible] cari le nasc. Pasiunea lui „A Nap [illegible] plică şi ea prin curentul antidinastic, ca[illegible] există în o pătură largă a societăţii ma[illegible] ghiare. Şi aşa se explică marea indignare[illegible] ce a procurat confiscarea ziarului, în cer[illegible] curi întregi ale intelectualilor budapestan[illegible]

Dar încolo vom recunoaşte bucuros, c[illegible] în societatea maghiară libertatea presei s[illegible] bucură de scuturi puternice. Nu numai c[illegible] legea o ocroteşte, dar însăş societatea o a[illegible] pără de lovituri brutale şi o pune mai p[illegible] sus de orice alt drept cetăţenesc. Societa[illegible] tea asta, observată într[illegible] oameni de ştiinţă [illegible] deputaţi şi ziarişti maghiari. precum şi în [illegible] o parte a opiniei publice, [illegible] piu cel puţin, apărarea [illegible] impresionat. Şi suntem [illegible] minunata organizaţie şi a [illegible] ciaţiei ziariştilor maghiari [illegible] influenţă asupra deputaţilo[illegible] pot să-i convingă de dator[illegible] în parlament cuvântul con[illegible] libertăţii de presă. Este a[illegible]

Condeiul meşter şi priceput, menit a întrupa în forme neperitoare acest nou curent ne-a fost dăruit prin Ioan Slavici. Crescut sub îndrumarea literaturei poporaniste ungureşti, care-şi ajunsese pe vremea lui apogeul în Jókai, Slavici povăţuit mai târziu de un puternic fond de cultură germană, lustruit la fulgerele de lumină ale geniului lui Eminescu în a cărui tovărăşie soartea l'a ţinut ani de zile, umblând în şcoala Junimei, a început să-şi publice novelele sale minunate, infiripate din acest cerc de idei cu totul nou şi neobişnuit. Nu mai era vorba aici de mărirea îngropată a Sarmiseghetuzei, ci de satul Săraceni, care la poalele unei coline verzi îşi revarsă salba de căsuţe albe sub ocrotirea înţeleptului popă Tanda, de „Budulea taichii", care se duce cu merinde în desagi la şcoala ungurească, primind pe rînd poveţele culturii, de „Moara cu noroc" unde se ţes idile de dragoste ţărănească. Ce lume schimbată, ce atmosferă familiară, ce clipe de intimitate casnică şi câtă duioşie a amintirilor cari ne-au legănat copilăria tuturora.

In ziarul „Tribuna" scos de Slavici se duce mai departe acest curent de inovaţie literară care-şi smulge biruinţa în timpul cel mai apropiat. In coloanele ziaristice se înstăpâneşte acest dub[illegible] goste sinceră pentru mulţimea dela sate, [illegible] vieaţa politică se manifestează prin prin[illegible] celei mai avansate democraţii, — tradând pe alocurea uşoare nuanţe de demagogic, — iar literatură printr'un viu interes cu care se îmbrăţişa producţia folklorică.

In această nouă constelaţie literară — crescând sub îndrumările ei şi desfăşurîndu-se sub ocrotirea unui excepţional talent, a început bogata carieră literară a lui Coşbuc care a câştigat desăvârşita învingere pe seama acestui nou curent. Drumul început de Slavici în proza — l'a continuat în poezie Coşbuc. Nu e aici locul potrivit şi nu sunt eu chemat a judeca opera literară a acestui mare meşter al versului românesc, atâta însă putem spune că condeiul lui a fixat definitiv noua formulă a poeziei româneşti în Ardeal, hotărîtoare până în pragul zilelor noastre. Coşbuc pătrunzându-se de credinţa, că sinceritatea unei inspiraţii literare numai atunci poate fi salvată când pleacă dela noi înşine, când purcede din fibrele ascunse ale sufletului nostru, când răscoleşte taine şi încremeneşte dureri din propriul nostru sbucium, s'a oprit cu ochii lui limpezi la ograda ţăranului, s'a îmbătat de mireasma florilor de câmp, şi-a legănat închipuirea în undele de lumină ale mitului românesc şi a făcut astfel din scrisul lui o oglindă a naţionalismului nostru organic, o literatură naţională. Cu vremea s'a apropiat tot mai mult de ţarina strămoşească, deslegând din ce în ce misterul acestei vieţi simple cu adânci înţelesuri, iar mai târziu şi-a dat seama că poezia trebuie înfrăţită cu marile dureri vii cari frământă sufletul neamului şi că arta e apostolatul prin care se propagă credinţa mântuirii unui popor. Din acest sbucium ne-a întrupat poetul „Baladelor şi idilelor" cântarea fulgerătoare: „Noi vrem pământ".

Pe acest drum nou se desfăşură până în zilele noastre crezul literar al scriitorilor ardeleni: literatură naţională care îşi caută inspiraţia în atmosfera sănătoasă a vieţii ţărăneşti, singura clasă socială care la noi are trecut, are [illegible] şi un perfect echilibru sufletesc.

De sigur că [illegible] ne-ar smulge din [illegible] prin bogăţia cultural al occidentului simţim focul m[illegible] luitor al intelectualităţii moderne, mintea ne t[illegible] sare la fiecare pas chinuită de problemele ur[illegible] dualităţi sufleteşti neconţenite, avem sbucu[illegible] de sănătate rustică şi slăbiciuni de rafinerie apuseană, dar în adâncul inimii purtăm totdeauna frăţietatea cu cei rămaşi în urmă şi surprindem accente din simfonia nemărginită a durerii lor. De aceea sufletul delicat al artistului nostru, în care nu pot trăi microbii parvenitismului atot uitător, va fi o harfă aeoliană ce cântă psalmodii împletite din marea jelanie purtată de vânturi. Versul lui va fi buciumul de alarmă prin care se strigă lumii puterea de vieaţă a unui popor: cea mai superioară justificare a existenţei lui naţionale. Lira poeţilor va desgropa amărăciuni cari dormitează în umbră şi va coborî pe strune marile idei generoase menite a lumina soarta mulţimii oropsite.

Literatura ardeleană, doamnelor şi domnilor, va purta încă multă vreme această dragoste de ţărănime ori cari ar fi pretenţiile de îngheţată şi mândră artă olimpică a temperamentelor izolate de dorurile valului profan, şi ori câte teorii neputincioase ne-ar [illegible] cerai bizantini oplosiţ[illegible] tător al frumoasei R[illegible] por de ţărani şi cărtu[illegible] zestrea ei sufletească [illegible] lar. De aceea pentru [illegible] care are încă visuri de [illegible] mânea îşi multă v[illegible]

unui principiu însemnat în procesul progresului cultural şi politic al ori cărui popor, care ţine să se lepede de rămăşiţele sălbătăciei sale de odinioară.

Numai noi, Românii de aici, rămânem în urmă sub acest raport. Lungi şi neîncetate se ţes intrigile şi procesele împotriva presei noastre, pentru atitudinea ei politică. Motive născocite ne svârl, pe ani îndelungaţi, atâtea energii în temniţe, de stat, ca să se mistuie acolo. Dar n'am văzut până acum un singur caz, în care oratorii *noştri* parlamentari, puţini câţi îi avem, să ridice chestiunea libertăţii presei româneşti, la înălţimea demnă a unei discuţiuni în Cameră în faţa guvernului şi a ţării, pentru a stabili în sfârşit o garanţie pentru un drept de mişcare mai largă în activitatea ziarelor noastre. Numai la noi rostul ziarului şi a scriitorului se caută a se restrânge şi din proprie iniţiativă românească, se declară, că opera distrugerii unui ziar este un merit naţional şi o faptă de omenie. Ideia libertăţii de presă se vede că trăieşte la noi în conştiinţe puţine, are duşmani îndârjiţi, cari sunt în acelaş timp duşmani ai oricărei civilizaţii. Regretăm deci, că în comparaţie cu Ungurii, ne găsim în inferioritate colosală în ceeace priveşte salvarea cuvântului de sub zgardă. Să sperăm însă că, cu încetul, cu muncă multă, cu capacitări reciproce, pe cari le vom mai continua, vom obţinea totuş un succes real în scopul nostru de a înlătura ruşinea asta pasă societatea noastră.

Documente la istoria Bucovinei.

Inainte de trei ani un autor oare-care a scris în revista politică „Wahrheit" (Nr. 20, 4 Iunie 1908) o „idilă" — aşa i-a zis dlui — în care se vorbeşte despre o desăvârşită înfrăţire şi cooperare a Românilor şi Rutenilor din Bucovina. Aceste inclinări de prietinie se mai află la unii dintre noi şi astăzi, când ca o furtună, ce nu mai stă să se potolească, a cuprins întreaga ţeară lupta, nu pentru paritate în biserica gr. or. bucovineană, ci pentru alteeva, un lucru, despre care se vorbeşte de atunci, de când Românii au intrat într'o anumită şcoală politică împănată iarăşi cu o anumită însuşire caracteristică unei rase, care ne ureşte mai mult.

Desnaţionalizarea Românilor de aici e mai puţin însemnată decât persoana cutărui deutat din partidul — vorba noastră — contrar, pe care voim să-l distrugem cu ori şi ce preţ. Şi simţim o nespusă bucurie, când în acţiunea noastră de a documenta lumei, că acel Român e un netrebnic, suntem sprijiniţi de Nachrichten, de Allgemeine, de Tagblatt şi de Volkswehr. Dar pentru această desnaţionalizare se pare că au mai mult interes acei, de cari ne leagă trecutul cu istoria sa, şi deci şi prezentul cu împrejurările date. Scrie „Dilo", foaia galiţenilor din Lemberg: „In Bucovina se înalţă acum aurora recâştigării bise- proprii pentru poporul rutean". Şi mai la „La mitropolia galiţiană aparţinea şi bise- gr. or. din Bucovin înainte de întemeiarea opoliei din Suceava". Şi: „Această biserică care voiesc să ne-o răpească) — va deveni i biserica noastră — (a lor, a Rutenilor) adevărată, proprie, naţională şi „ruteană" cum se numea odată".

Şi mai scrie Narodnyi Holos (Nr. 40, an. II. 11 Aug. a. c.) din Cernăuţi:

"Şi noi declarăm — în legătură cu articolul din „Dilo" — că Rutenii gr. or. din Bucovina în nici un caz nu vor concede, ca biserica gr. or. din Bucovina să-şi păstreze caracterul românesc, cu escepţia episcopiei rutene; — (ce se va întemeia, nota mea) — Căci aceasta ar fi nedrept şi zadarnic şi dăunăcios nouă. Vor fi tendinţele noastre să câştigăm o nouă paritate cu Românii în biserica noastră gr. or."

Iar acel, care semnează acest articol e Ostap Luckyi, gr. cat. venit înainte de un an din Galiţia.

In Bucovina aceasta se pot întâmpla lucruri într'adevăr miraculoase. Iată, Rutenii — răzimaţi pe istorie fireşte — ne pretind cu biserica, cu şcoala, cu limba cu caracterul nostru. Şi, când un deputat român (d. Simionovici) apără prestigiul istoriei înaintea unui parlament, întemeiat pe acelaşi principiu, pe care-l profesează astăzi şi Rutenii de aici, — cum nu e altfel posibil ei tac. Totuşi Rutenii aceştia dela noi, ei îşi află un puternic apărător a drepturilor lor istorice. Un apărător? Şi cine e? Facla. Da, Facla; tocmai Facla, care apare în editura Adivorului str. Sărindar 11, care Adivor şi el apare în editura Alianţei israelite universale.

Jidanii dela Bucureşti sprijinesc pe prietinii jidanilor din Bucovina.

Şi să se ştie cât de multă lumină e astăzi în jurul Românilor din Bucovina şi să se ştie cine suntem, unde suntem şi cum suntem, mai urmează şi aceste documente, pentru viitoarea istorie a Bucovinei absolut indispensabile.

Căci în respectul, ce-l avem înaintea presei jidoveşti, şi să le arătăm, că nu voim să ne atingem de interesele lor, numai să ne lase în pace, putem face şi aceste mărturisiri, ciudate şi umilitoare.

Scrie aceiaşi revistă „Wahrheit":

In toate (posturile) conducătoare a nou înfiripatei şi „creştinei" industrii de lemn se află jidani ortodoxi şi la deschiderea festivă a feresteului din Rădăuţi — (e vorba de o întreprindere românească. N. mea) — s'a căutat cu cea mai mare stricteţă, ca serbarea nu numai să nu aibă „un caracter exprimat antisemit", ci s'au servit chiar bucate coşer".

Atunci, nu e aşa? e esplicabil, de ce în această Bucovină se pot întâmpla lucruri într'adevăr miraculoase.

Se cunoaşte doar sufletul străin de noţiunea dreptăţii, brutalizat şi absolut subiectiv al Jidanului, şi totuşi pentru sesiunea a treia juraţii la tribunalul din Cernăuţi sunt:

Jidani — — — — —	21
Străini — — — — —	13
Români — — — —	2

Ce multă lumină e în jurul Românilor din Bucovina! Şi în lupta grea, în această luptă, care o începură toate neamurile, venite în ţeara noastră, în această luptă de nimicire, pe care noi o purtăm cu multă însufleţire, cu multă abnegaţiune, ne însoţesc uralele şi ajutorul şi răsplata fraţilor din Regat. Să vedeţi ce zice „Czernovitzer Tageblatt" 19 Aug. a. c.: Impăratul — (Poate Maiestatea Sa, jidane!) — a permis cârciumarlui Wolf Lenzberg din Suceava (Bucovina) să primească şi să poarte ordinul regal rom. „Coroana României".

Vedeţi? deci înainte! **N. I. Russu.**

Manifestul kossuthiştilor.

Eri seara, partidul independist [illegible] şefia lui Francisc Kossuth a ţinut o conferenţă pentru a lămuri o [illegible]inia publică asupra atitudinei partidului în chestiile la ordinea zilei: reformele militare şi votul universal.

In vremile din urmă, atitudinea partidului n'a fost lipsită de momente de şovăială. Alcătuit din elementele reacţionare ale fostului partid independist, kossuthiştii multă vreme au cochetat cu partidul guvernamental. Mai ales în chestiunea votului universal, mai mulţi membri ai partidului au făcut declaraţii cari erau un ecou fidel al vederilor contelui Tisza în această chestiune.

Atât de contradictorii erau acţiunile publice ale acestui partid, încât au început să circule chiar zvonuri că kossuthiştii vor fuziona cu partidul guvernamental.

In aparenţă, conferinţa de ieri seara e o dovadă că partidul e unitar şi hotărît să lupte şi mai departe pentru programul democrat al partidului. Dar numai în aparenţă, pentrucă discuţiile ce-au avut loc în jurul manifestului de se adresa „naţiunii" au dovedit că mulţi dintre membri acestui partid nu vreau să ştie de votul universal — *de teama naţionalităţilor.* Unul dintre fruntaşii partidului, deputatul Szentiványi Árpád, a declarat pe faţă că la vremea sa va lupta cu toată energia împotriva votului universal, egal şi secret, *fiindcă întroducerea lui înseamnă întărirea naţionalităţilor.*

In schimb, toţi membri partidului au aprobat lupta împotriva reformelor militare *cu orice mijloace.* Dar şi aici, motivele sunt numai în parte de ordin general. Motivele cari determină atitudinea obstrucţionistă în aceasta chestiune sunt luate tot din arsenalul şovinismului maghiar. Kossuthiştii combat reformele militare pentrucă nu magiarizează armata şi nu o dau pe mânile kossuthiştilor, ca cu ajutorul ei să ne asupriască şi mai mult pe noi naţionalităţile nemaghiare.

Pe noi nu ne poate, deci, încânta manifestul primit de conferinţa de aseară. Experienţele din trecut ne-au învăţat să nu aşteptăm nimic dela actualele partide ungureşti, cari în opoziţie sunt tot atât de radicale şi democratice, pe cât de reacţionare şi servile sunt când ajung la cârmă.

Manifestul spune cam următoarele:

Partidul este hotărît să continue lupta aproape tradiţională împotriva reformelor militare cu toate mijloacele legale ce-i stau la dispoziţie şi a nu îngădui ca drepturile naţionale ce i-se cuvin pe terenul militar să fie jertfite de drag[illegible] concesiuni naţionale pe alte terenuri.

Partidul kossuthist, credincios tradiţiilor sale, cere alcătuirea votului [illegible] egal, care să asigure caracterul naţion[illegible] al statului ungar şi desvoltarea socie[illegible] spirit democrat[illegible].

Cere cu stăruinţă ca reformele militare să [illegible] luate dela ordinea zilei.

Partidul trebuie să ad[illegible] că la cunoştinţa Regelui şi a naţiunii, că chia[illegible] înainte de refor

„Asociaţiunea industriaşilor de mobile" din B[illegible]ov

[illegible] în ater- [illegible] de dormi[illegible] [illegible]con şi sa [illegible], depo[illegible] intreprindere [illegible] comnieci al bo[illegible] locuinţelor şi bucătăriilor; al edificiilor publice (şcoli, [illegible] publice) împreună cu tapeţirăria lor. — — — — — —

[illegible] condiţii favorabile. — Se poate privi fără a deobliga la cumpărare! — Cataloage gratuite!

[illegible]arosok A[illegible]nok Szövetkezete", Sirada Vămii nr. 36

BCU Cluj / Central University Library Cluj

mele militare s'ar alcătui legea electorală, — partidul nu va vota nici odată o lege militară, care nu va ţinea seamă de cererile îndreptăţite ale naţiunii şi care aduce naţiunii sarcini insuportabile.

Drept încheiere, manifestul dă expresie dorinţei şi nădejdei că lupta se va duce înainte, până la izbânda desăvârşită, *în deplină armonie cu celelalte partide.*

Un ecou al serbărilor dela Blaj.

Iaşi, August.

Cât de frumoase pregătiri întocmesc Blăjenii Transilvaniei surori pentru reuşita serbărilor semicentenarului „Asociaţiei". Cât avânt, câtă nobilă pornire românească cheltuită pentru zugrăvirea demnităţii şi culturei noastre reînviate. Ce strălucit exemplu de frăţietate ne dau cei doi I. P. S. Mitropoliţi şi cei atâţia Episcopi uniţi şi ortodocşi când, uitând neînsemnata deosebire confesională ce-i desparte, se întâlnesc în ascultarea şi înţelegerea aceluiaş ideal de unitate culturală.

Unitate culturală. Iată o năzuinţă care, până mai acum câţiva ani se părea irealizabilă. Să formeze Românimea toată, din cele mai îndepărtate colţuri ardeleneşti până în bălţile întinse ale Basarabiei sau dealurile trăgănate ale Dobrogei, acelaş suflet idealist de afirmare puternică, tot mai puternică, a unei vieţi naţionale, se credea o utopie, gata să încolţească numai în „temperamentul impulsiv şi romantic de impostor antisemit, fanatic, etc. etc." Un om cu judecata rece a faptelor sale, cu sentimentul de autocritică aşi zice, covârşitor, va înţelege prea lesne că un curent pornit pe asemenea cărări, în vorbe, scris sau fapte e... cea mai mare mizerie omenească. Şi uite mizeria asta e pe cale să se închege şi cu atât mai puternic cu cât „fanatismul" celui ce o propovăduieşte e mai încăpăţinat.

E lucru clar. Nici odată unda aceeasta învietoare, puternică, credinţa aproape sălbatică în ţăria, curăţenia şi frumseţea felului nostru de viaţă românească n'a căpătat sprijinitor mai neîndurat ca'n uriaşa pornire de creare şi prefacere socială a şcoalei d-lui prof. Nic. Iorga.

Aşa se explică de ce, în viaţa noastră de astăzi ca popor Românesc, trăitor pe întinsul pământurilor noastre, fiecare durere, fiecare bucurie, fiecare înfrângere îşi găseşte un ecou din ce în ce mai puternic în straturile adânci ale poporului; de ce bucuria fraţilor noştri, tot mai mult e şi bucuria noastră. Frământarea îndârjită din care mai apoi va avea să răsară fiinţa aceluiaş suflet naţional e în plină viaţă. Incă puţină muncă şi firul dumnezeesc de trainică legătură unitară va hotărî în ţesătura meşteşugită a pânzelor sale întreg rostul nostru de popor cu năzuinţi depline.

Azi serbările Blajului Transilvănean par serbările Iaşului sau Bucureştiului Românesc; mâni durerile aceluiaş oraş vor fi durerile noastre şi vai de acela care, în pornirea unei uri brutale va căuta mereu să pună la încercare răbdarea unui neam întreg.

Din Sibiu.

— *Concertul „Reuniunii sodalilor români".* —

Credincioşi direcţiei de activitate, pornită cu atâta însufleţire de d. V. Tordăşianu, conducătorii „Reuniunei sodalilor români" din Sibiiu, continuă la ori şi ce ocazie manifestaţiile literare şi culturale ale acestei instituţii.

După ultimul concert dat în Iunie a. c. la care a participat tot ce are Sibiiul românesc, ne surprinde acum din nou cu alt concert, care a avut loc Duminecă, în 27 August în grădina Hermann.

La iniţiativa dlui G. Poponea, vice-prezidentul Reuniunii, s'a aranjat acest concert, care, ca şi cele anterioare, a avut menirea de a ajuta, din o parte a venitului curat, biserica gr.-or. rom. din suburbiul Josefin.

Programul a fast compus din 12 puncte alese, între cari multe cântări cunoscute dela concertele trecute, dar cari sunt veşnic noui prin drăgălăşia motivelor, cum e „Coasa" şi „Răsunetul dela Crişana" de Vidu, apoi unele de Bena, de T. cav. de Flondor ş. a.

Corul, condus cu măestrie de d. *Candid Popa*, învăţător la şcoala de aplicaţie a seminarului „Andreian", s'a achitat în mod conştienţios, satisfăcând întru toate publicul asistent.

Simpaticul tenor, d. *I. Stanciu* care a cântat solo a captivat ascultătorii cu vocea sa puternică şi melodioasă.

Ceea ce înviorase mai mult inimile ascultătorilor a fost poezia bardului dela Mirceşti: „Oda ostaşilor români", declamată de dşoara *Elena Bordea.*

Cu eleganţă în mişcări, fără afectaţie, [illegible] care sufere foarte mulţi, — şi cu o notă originală, această frumoasă Româncuţă a dat dovadă de remarcabile însuşiri de artă declamatorică. Era surprinzător calmul cu care urca tribuna şi sângele rece cu care suporta atâtea priviri cercetătoare.

D. *Dumitru Axente,* cu cunoscutu-i talent a recitat poezia „Curcanii" de T. Speranţă în hohotele necontenite de rîs ale mulţimii, care nu mai înceta aplaudându-l.

Ceva original la concertele Reuniunii a fost cântarea unor cuplete comice. In aceste cuplete se ridiculizează societatea Bucureştiului cu toate scăderile ei. La noi, însă, nu-şi găsesc loc aceste cuplete, deoarece pentru spiritul ardeleanului nu e potrivită satira deplasată adusă de peste graniţă. Mirare că a plăcut, mai ales celor cari nu le e străin Bucureştiul.

E un contrast izbitor între aceste licăriri de spirit şterpelite din cine ştie ce autor obscur al Parisului şi între plângătoarele noastre doine, ale cărei tremurări se răsfrînge întreg sufletul nostru.

După producţiune a urmat dansul. In valsuri alintate de sunetul vioarelor alunecau perechi-perechi, tînării, petrecându-şi o seară trandafirie. N'au lipsit nici jocurile naţionale. O notă cam discordantă, care cred că s'a strecurat fără ştirea conducătorilor, s'a observat în decursul jocului. Nu se potrivea, ca Româncuţele noastre, îmbrăcate în costume naţionale să danseze în sunetul valsului „Huló falevél". Sunt doar atâtea valsuri admirabile ale compozitorilor mondiali şi afară de aceasta, cu toată sărăcia noastră, avem şi noi atâtea melodii de vals cu motive româneşti, cum e de ex. „Valurile Dunării", „Ofiţerul român" etc. etc.

Corespondent.

A. Popovici-Bănăţeanu.

— Cu prilejul morţii lui

Il credeam acasă, într'o căsuţă de ţară, aproape de Dunărea pe care a iubit-o atâta. Nu-l mai văzusem de mult, nu l'am văzut nici la plecarea mea din ţară şi nici nu i-am scris de nicăiri, numai să nu-i dau prilejul să se întristeze ca „numai el a rămas". Să-i fi împărtăşit cele dintâi bucurii ale sufletului meu care se închina în faţa atâtor frumuseţi de pretutindeni — ar fi fost din parte-mi o jignire pentru el. Il ştiam nemulţumit, nefericit chiar; cum aş fi putut dar să-i vorbesc de mulţumirile mele? De o durere, da, dar de o bucurie, niciodată! Şi iată că a venit şi pentru mine o clipă mohorîtă şi atunci i-am scris. Dar peste câteva zile — în ziua în care el murea în altă parte— (de ce tocmai atunci?) scrisoarea s'a întors! O scrisoare care vine înapoi întotdeauna e o veste rea. Mâna care n'a ştiut ce vorbă mare e aceea, a însemnat pe un colţ: „mutat". Da, mutat în altă lume, pe care însă el n'a dorit-o. Lui îi plăcea cea de aici, cu tot ce avea ea mai ales şi mai frumos. Tânjea după cerul şi grădinile de portocali ale Mediteranei; după fabulosul nocturn al serenadelor picurate sub balcoane încărcate de roze; după foşnetul mătăsos al unei rochi care îşi tîreşte trena pe treptele unei scări, după o floare însoţită de o privire misterioasă... Şi n'a avut nimic din toate astea. Atunci ca o sfidare, şi-a ridicat el însuşi în lună un castel — castelul sufletului său, aşezat „pe margini de genuni" [illegible] păcat că versurile altora nu le ţineau minte.

Apariţia lui în oraşul copilăriei mele, pentru cei care nu-l cunoşteau era un obiect de curiozitate. Inalt, subţire, cu figura expresiv feminină, cu pletele acele moi şi cu legătura de mătasă ce-i flutura la gât, nu putea să treacă neobservat pe străzile unui oraş de provincie. Dar nimeni nu ştia că drumeţul acela e un suflet care caută cer şi spre ferestrele deschise ale unişte [illegible] spus de cuminţi. Şi n'au simţit-o [illegible] casta ni[illegible] se priveau de după perdele şi nu [illegible] au înţ[illegible] însă a trecut înainte şi când a av[illegible] ri, [illegible] părţit tuturora, iar în nopţile cu l[illegible] târziu ei ochii la geamuri şi când şi cea de [illegible] urmă lumină se stingea sub suflarea tinerelo[illegible] guri roze, noi copiii visurilor de atunci, în sur[illegible] ele mandolinei şi violinei pe care el ştia să plângă, reînviam şi trăiam iubirea delicată a altor veacuri cu nopţi albastre... Şi tot mai mult ne îndrăgeam. Numai că mulţumirea aceasta nu dura mult. Trebuia să-şi reia drumul de unde venise, să se închidă între cei patru pereţi ai unei case în care numai de visuri nu putea fi vorba. Făcea pe poliţistul. Noroc că Dunărea era aproape şi cum apa largă şi mare, exercita şi asupra lui ce şi asupra tuturora, o neînţeleasă chemare, în [illegible]pre amurg pornea să rătăcească în neştire pe ţărm până târziu. Şi tot mai mult a început să rătăcească în urmă, şi dimineaţa şi ziua, până ce a simţit că neîndupleca tul „şef" îl aştepta cu raportul. O dacă şeful acela ar fi fost un poet, ce raport ar fi ştiut să-i facă tînărul lui subaltern, despre tot ceea ce surprinsese el în valurile albastre ale fluviului, în freamătul nedefinit al naturei întregi...

A fost nevoit să plece. Iată-l în Bucureşti, în Bucureştii care omoară pe toţi câţi nu se pot adapta, pe toţi câţi firea lor nu i-a mânat în lupta pentru viaţă. Acolo l'am găsit iarăşi. Timiditatea lui extremă îl făcuse simpatic în lumea scriitorilor mai tineri: unii îl preţuiau chiar, alţii poate l'ar fi şi ajutat dacă li-s'ar fi plâns — lucru pe care el nu a îndrăznit să-l facă. Când vechile ceasuri din turlele Bucureştilor insemnau douăsprezece la amiază, când cetele sgomotoase de denţi grăbeau să ia cu asalt birturile aromitoare el căuta umbra Cismigiului sau a Şoselei. O vreme dacă îl întrebai, unde a fost, îţi răspundea, foarte sigur de sine: „am mâncat cu Mândru". Şi multă vreme l'am crezut. Ştiam că Mândru îi era prieten. Dar ori cum, prea mânca împreună, fapt care m'a îndreptăţit să [illegible] odată pe Mândru. Nici vorbă de [illegible]a...

NETUSIL VINCE | CAŞOVIA-KASSA [illegible]

înainte: KAROL ELISCHER

ex[illegible] de căr[illegible] afumate, cârnăţari şi [illegible] Serviciu [illegible]

De atunci încoace, viaţa lui nu a fost decât o lipsă continuă. Puţinii bani pe care îi prindea din când în când, îi dădea pe cărţi, la care ţinea mai mult ca nimeni altul...

Şi acolo sus, în mansarda lui, care nu era decât o cutie de zid, în formă de cavou, rămânea retras de lume, căutând pe ochiul de geam, peste Bucureştii bogaţi, departe în zare. Când citea, scria, şi când nu scria cânta... cu degetele încordate pe arcuş şi pe coarde şi cu privirea absentă până ce obosea. Simţeai că în închipuirea lui vede, merge, călătoreşte.

Da. A fost un pelerin pasionat, dar care n'a pornit niciodată la drum...

Viena, August. *V. L.*

Scrisori din Bucureşti.

Rivalităţi şi întreceri. — Un gest frumos. — Biblioteci populare. — Cetitorii dela sate. — Ceva ce e de prisos.

Bucureşti, 17 August.

In lumea noastră cu preocupările ei aşa de numeroase, în lumea noastră plină de nesiguranţă şi îndoială sunt aşa de rare gesturile frumoase. Intâlnim pe orice cale rivalităţi între bărbaţi ca şi între femei, întreceri nebune de a părea mai mult decât sunt. Fie-care vrea să-l întreacă pe celălalt, în avere, în risipă, în lux, iar, întru cât e vorba de sexul frumos, în toalete şi de multe ori în victime simpatice.

Foarte rar ne este dat să vedem o întrecere nobilă, o rivalitate la oamenii veacului nostru în a face acte folositoare progresului obştesc. Mulţi îşi manifestează un adevărat dispreţ faţă de asemenea acte. Alţii, văzând pe contimporani că nu vin să li-se prosterneze la picioare după cel mai mic bine, renunţă numai decât la asemenea preocupări folositoare binelui public.

Aşa e vremea, aşa e spiritul de care este stăpânită societatea noastră. Şi cei cari stăruiesc pe *drumul* înaintării şi al luminei, adesoori sunt consideraţi drept şarlatani sau nebuni. Aici trebuie apoi căutată cauza lipsei de entuziasm şi a simţului de jertfă. Şi când vezi oameni, cari trec peste preocupările lor egoiste şi se gândesc şi la alţii par'că te prinde mirarea.

Mai zilele trecute a avut loc la Craiova vânzarea la licitaţie a lucrurilor rămase în urma defunctului Elefterie Corneti, care, pe lângă iubirea ce o avea faţă de artă, mai era şi un mare bibliofil. Starea lui materială i-a îngăduit, cât a fost în viaţă să-şi procure o samă de opere şi manuscrise rare, pe cari le-a păstrat cu îngrijire, având faţă de ele o adevărată patimă.

La licitaţia cărţilor s'a prezentat între mulţi amatori şi directorul liceului din Craiova, d. Protopopescu, care voia să cumpere cărţile pentru biblioteca liceului. Având drept concurenţi o seamă de oameni cu dare de mână, d. director, neputând oferi un preţ mai ridcat, a trebuit să renunţe în curând la planul de a cumpăra acele cărţi pentru scopul propus. Era gta să plece dela licitaţie, regretând că atâtea opere de valoare vor împodobi biblioteca vre-unui siguratic, care nu le va consulta niciodată câtă vreme, date fiind unei biblioteci publice, ele ar răspândi atâta lumină.

Atunci reprezentantul unei mari firme de maşini agricole oferi preţul cel mai ridict, declarând că dăruieşte cărţile bibliotecei liceului. Concurenţii au rămas o clipă nedumeriţi. Gestul comerciantului i-a adus în încurcătură. Fireşte, fiecare începu să se laude că avea acelaş gând. Numai cât prin atitudinea lor n'au dovedit'o. In public a produs o excelentă impresie darul comerciantului binevoitor.

*

O pornire frumoasă se observă la o parte din tinerimea universitară de aici. Mai ales la cei porniţi din mijlocul poporului se observă năzuinţa de a munci pentru ridicarea fraţilor lor, de a munci pentru răspândirea luminei în cercuri cât mai largi. Cu bucurie trebuie să constate ori-cine că sământa cea bună aruncată de marii dascăli ai nationalismului începe să dea roadele aşteptate. Căci unul dintre principiile acestui curent, cel mai principal este, ridicarea poporului prin cultură. Este, după cum s'a spus de atâtea ori, manifestarea iubirei faţă de poporul nostru şi nicidecum a urei faţă de străini.

Plecaţi la ţară cu aceste mântuitoare învăţături, tinerii luminaţi ieşiţi din mijlocul poporului au început a înfiinţa biblioteci populare, pe cari le-au îmbogăţit cu cărţi cumpărate din sărăcia lor, unde au chemat cu dragoste de frate pe cei setoşi de lumină şi de adevăr.

Graţie stăruinţei fiilor de ţărani, o mulţime de sate au astăzi biblioteci frumoase, şi din dările de seamă se vede că n'au stat cărţile în rafturi, ci au fost cetite de ţăranii cărturari. Avem asemenea biblioteci cu deosebire în judeţele oltenesti, apoi în cele din Moldova, unde se cere atâta uriaşe muncă pentru infiltrarea demnităţii naţionale în sufletul poporului demoralizat de năvălitorii străini.

Mai pe urmă avem de înregistrat inaugurarea bibliotecei populare din Tâmboieşti, judeţul Râmnic, unde de asemenea curentul naţionalist numără o seamă de aderenţi însufleţiţi. După cât se anunţă, această inaugurare a fost o sărbătoare înălţătoare de inimi, la care au luat parte toţi sătenii, ascultând cu evlavie învăţăturile preoţilor şi ale tinerimei, care le făcea darul cel mai bogat: o bibliotecă.

*

Ţărănimea începe să cetească. E un inceput care ne face să ne întărim nădejdea în viitor. Şi la noi în Ardeal cetesţe ţărănimea. Mai ales unde avem despărţăminte ale Asociaţiei şi unde în fruntea acestor despărţăminte sunt oameni cu tragere de inimă. S'ar părea că la noi facem chiar cuceriri cu literatura noastră. Nu de mult, într'un sat din Ardeal, pe taraba negustorului ovrei am văzut câteva cărţi româneşti.

— Cine le citeşte?

— Eu nu, răspunse ovreiul, cu n'am vreme. nevasta citeşte, ea poate mai bine.

— De unde sunt?

— Dela şcoală...

Erau cărţi dela biblioteca despărţământului Asociaţiunei. Poeziile lui Goga, ediţia din Budapesta şi nişte nuvele ruseşti traduse de Husar.

Cultura noastră face cuceriri. Nu? Cu toate acestea, poate ar fi de făcut unele observaţii. Indinte de a ne gândi la alţii ar trebui să ne aducem aminte de noi. Căci zice Românul, celui care plânge pentru duşman i se scurg ochii.

Corespondent.

Scurte popasuri.

— Prin Şviţera saxonă la Dresda. —

Cu inima uşurată, scăpaţi de pedanteria funcţionarilor vamali, priveam prin ferestrele vagoanelor la şirul de munţi, ce se întindeau prin faţa noastră. Printre pasageri, ca un murmur străbătu cuvintele *„Şviţera saxonă"* şi fiecare se îngrămădea pe la câte o fereastră să'şi câştige un colţ de privit. Alăturea de noi Elba, scăpată de strîmtorile munţilor bohemi, îşi ducea undele liniştite, fără grabă şi sorbind cu lăcomie toate păraele năvalnice ce se precipitau din munţi.

După o scurtă goană, coborîm în gara celui mai plăcut orăşel din aceste părţi în: *Schandau.* Oraşul, care are şi nişte isvoare feruginoase, e în timpul de vară foarte cercetat de călători şi drăgălaşele hotele ce se ridică deasupra apei, întreg anul adăpostesc turiştii, ce colindă plaiurile munţilor de aramă.

De aici părăsim linia ferată şi ne îmbarcăm pe vaporaşele albastre, cari ne leagănă, ca pe aripile unui vis. Trecem printr'un defileu de munţi şi dupăce cotim de câteva ori ajungem la: Königstein, un orăşel situat deasupra Elbei cu ruinele unei fortăreţe, în cari se refugia în vremuri de bejenie, curtea saxonă cu toate comorile ei. In faţă, împrejmuit de apă se ridică: Lilienstein, un deal rotund cu o priveliişte din cele mai fermecătoare. De aici cel dintâi popas îl facem la *Rathen,* locul de întâlnire al escursioniştilor, cari vin din Dresda, vestit nu prin poziţia lui, ci prin frecvenţa prin care o are. In societatea câtorva Ruşi, conduşi de un cicerone mincinos, urcăm în arşiţa soarelui potecile întortochiate şi grele ce se întâlniau în vârful muntelui. Spre dreapta vedem masa giganticelor stânci dela Hockstein, cari se adună mai încolo în Wolfsschlucht, o minunată galerie de stânci cu o vegetaţie sălbatică.

După un ceas suntem deasupra muntelui, pe: *Bastei,* care trebue socotit ca o perlă a regiunilor muntoase din Sviţera saxonă. Intr'adevăr nimic nu poate fi mai mulţămitor, decât minunata priveliişte ce se deschide în fiecare parte. In spate se ridică mulţimea coloanelor de stânci, cari par nişte stâlpi rămaşi dintr'o cetate uriaşă şi pe lângă cari brazii par nişte tufişuri. Formaţiunile acestea de stânci sunt foarte ciudate şi rari, pe multe coaste au înfăţişarea unor arbori fără ramuri, iar urcarea lor e aproape imposibilă. Şapte din aceste coloane de stânci au fost împreunate în 1851 cu un pod de mare măestrie. In faţă vedem platourile dela Baerenstein, unde ciceronul nostru cu un gest de comandor ne arată locul unde a deţinut Napoleon cu statul său major. Pe urmă luă o atitudine, ca şi când ar fi fost Napoleon.

De desubtul prăpastiei pe care ne aflăm, rîul Elba se scurge umbrit de cetinile brazilor, ducând cu el şirul de plute pornit din munţii bohemi.

După ameazi, coborîm muntele pe un drum lat şi plin de praf, pe care automobilele aleargă ca pe boulevarde. Seninările şi blocurile mari de stâncă, ce în multe locuri se ridică prin acestea locuri, dau un aspect fioros întregului drum, care înainte cu câteva secole, nu era umblat, se zice decât de bandiţi.

La Wehlen luăm iarăşi vaporul, care duce pe dinaintea minunatelor orăşele, cu aer curat şi păduri răcoroase. La Pillnitz, lângă malul apei o reşedinţă de vară a curţii saxone, cu un castel minunat în stil chinezesc, în care se ascunde o comoară de daruri.

Dintre toate însă cel mai frumos e *Loschwe* loc de vilegiatură pentru artişti, unde Avenarii şi tenorul Burian sunt oaspeţi regulaţi. Din acest orăşel, care constă numai din vile şi grădini, dacă urci tramvaiul alpin, ajungi după o jumătate de cias la *Weisser-Hirsch,* unde se află vestitul sanator a fostului medic Dr. Lahmann, cercetat de toate naţiile şi împrejmuit cu poduri mari de brad, unde căprioarele plăpânde pasc în dragă voe iarba necălcată.

De aici de pe platou, se zăresc luminoasele turnuri din capitala regatului saxon: *Dresda.*

Puţine oraşe se prezintă aşa de simpatic ca Dresda. Străzile largi şi de o curăţenie uimitoare, întretăiate de mici şi îngrijite parcuri îţi prezintă o icoană din cele mai admirabile şi puţini călători sunt, cari în drumul lor spre Berlin să nu se oprească câteva zile aci.

In jurul gării sunt adunate mulţime de pensionate, dintre cari cele de fete au ajuns la un mare renume. Nu acestea însă au adus faima oraşului, ci mulţimea de muzee, între cari grandioasa galerie de tablouri, care poate rivaliza cu Louvrul sau cu cea din Florenza. Galeria, care posede 2240 pânze vechi şi 380 pânze de pictori mai noi, e creaţiunea regelui August III (1733—63) şi baza ei a fost pusă prin cumpărarea colecţiei modeneze dela ducele Francisc d'Este (1745).

In aripa stângă întâlnim aproape toţi pictorii italieni, între cari câteva madone de *Correggio* şi *Tizian* se desluşesc bine din mulţimea de pânze.

Aici întâlnim şi cele două Venus de *Palma Vecchio* şi *Giorgione,* atât de renumite şi cari au multă asemănare una cu alta. *Paolo Veronese* cu Samariteanul şi nunta dela Kana şi peste toate *Raffael* cu madona Sixtină din Piacenza, cumpărată în 1753, a cărei valoare abia se poate socoti şi care e cea mai căutată pânză. Aşezată pe un piedestal într'o singură odaie, din faţa ei privitorii nu se mai deslipesc, ca şi cei doi îngeri, cari contemplează la picioarele madonei. In jurul ei înceată şoaptele şi gălăgia, atâta pietate se revarsă din ochii ei. Trecem în sălile vecine, pe lângă I. van Ruisdael, Woumermann, A. van Ostade la portretele lui Dürer şi Hans Holbein, până ce ajungem în sala pictorilor holandezi şi danezi. Aici găsim pe *A. van Dyk* (Silemul beat, sf. Ieronim rugându-se) *Rubens* (vânătoare de mistreţi, Mercur omorînd pe Argus ect.) şi pe *Rembrandt* cu minunatele lui portrete. Şcoala franceză e reprezentată prin câteva peisagii de *Claude Lorrain* şi *Millet,* iar cea spaniolă prin *Murillo* (Maria cu copilul) şi *Ribera.*

Deşi pictorii moderni nu sunt aşa de bine reprezentaţi ca cei clasici, totuşi între ei avem tablouri de mare valoare, cum e *Böcklin* (Pan şi Siriux) *Klinger:* (Pieta) *Menzel, Meunier* şi *Uhde* şi un admirabil „Christos răstignit *Munkácsy.* Numai pe Grigorescu nu l-am putut găsi pe nicăiri şi ce minunate ar fi pânzele senine, între îmbunecaţii artişti germani.

Dupăce scăpai [illegible] 'ancile şi grozav

turi din nucleul istoric, urcăm „terasa lui Brühl", de unde ni-se deschide o privire pe cealaltă parte a oraşului legată cu grandioasele poduri, unde se află palatele ministerelor. La capătul acestei terase e aşezat: *Albertinum,* în care sunt adunate cele mai vestite sculpturi, fie în modele de ghips.

Nimic nu'ţi poate da o idee mai desăvârşită despre înalta artă la care s'au ridicat Grecii cei vechi, decât contemplând comorile acestea de măestrie, adunate toate la un loc.

Lăsând la o parte mumiile şi rămăşiţele criptelor egiptene, pe noi ne interesează mai mult marmorele lui *Pheidias* şi *Polyklet* (Zeus, capul lui Diadumenos sau Atleţii învingători) sau în sala lui *Praxiteles* a cărui figură te emoţionează şi răpeşte, ca un braţ de atlet. E atâta viaţă în capul „fetei din Kyzikos" şi atâta ştrengărie în Satyrul cheliu, încât îţi pare că ceva mai desăvârşit nici nu se poate crea. Venus dela Dresda o marmoră creată de un necunoscut — strînge din toate sălile admiratorii, cu atâta frumseţe e săpat corpul ei.

Interesante sunt şi mozaicurile romane găsite în termele dela Civitanechia (drumul triumfător al lui Bachus împrejmuit de măşti) şi mai ales grupa celor „patru apărători".

Intregul Aeropolis din Athena îl găsim imitat în ghips, cu cele mai mici amănunte.

In sala sculptorilor moderni găsim câteva bucăţi de *Rodin, Stuk* şi *Klinger,* pe urmă câteva imitaţii după Rietschel, Begas şi Meunier.

Palatul regal, renovat de regele August cel tare (1701) şi care e legat de catedrală printr'o galerie, ascunde în încăperile sale, comori nepreţuite adunate din toate vremurile. Aici poţi mai bine judeca luxul ce a stăpânit pe vremea „rococo"-ului, de aceea se şi numeşte Dresda, patria rococoului. Tot ce a putut răpi lăcomia brutală, caracteristică germanilor, aicea pare că s'a strîns. Muzeul regal supranumit: *„Grüne Gewölbe"* păstrează în dulapurile lui cele mai minunate figuri de aur şi de fildeş (o fregată cu vânturele sau Prăbuşirea îngerilor, un tablou cu 142 de figuri săpate dintr'o singură bucată de fildeş). In sala de argint găsim, pe lângă vase şi focale dăruite şi luate de prin castele, renumitul: Nürnberger Jungfernbecher" şi sticla de Opal.

Mai interesantă este camera juvaerelor, unde găseşti colieruri cu 662 de diamante, un brăţar cu un briliant de 194½ gran, o mulţime de diamante şi inele cu enorme diamante, cari deşteaptă o grozavă lăcomie la femei.

Intr'un dulap lacheul ne arată coroana şi hlamida regelui polon. In dosul meu o păreche văd că se interesează foarte mult de ea. Intrebă de unde s'a luat şi când. A privit-o multă vreme îndureraţi, pe urmă şi-au luat mâna şi au eşit zdrobiţi cu lacrimile în ochi. Aflai că sunt doi poloni. Sărmanii, coroana regilor lor nu au văzut-o în locul unde se cuvinea, ci furată de vrăjmaşi, în dulapul regelui saxon, care o arată pe bani.

Pe lângă atâtea obiecte de artă, în Dresda întâlneşti şi natură frumoasă, cum e: Grădina cea mare, un imens parc, cu o clădire de expoziţii şi o colecţie zoologică, unde întreaga Dresdă are în duplamezile de vară, s'asculte concertele muzicilor, ce până în miez de noapte nu contenesc. Aici te simţi la larg, ai vrea toată vremea să hoinăreşti pe îngrijitele drumuri printre lumea elegantă, bogată şi atât de afectată. E locul de întâlnire al aristocraţiei şi al străinilor ce păşesc gânditori obosiţi de impresii.

Aviz abonaţilor.

Abonaţii noştri cari nu şi-au înoit încă abonamentul pe semestrul al II-lea al anului curent sunt rugaţi să binevoiască a-l înoi ca să nu li-se întrerupă expediarea regulată a ziarului.

De-asemenea sunt rugaţi toţi abonaţii noştri în întârziere cu plata abonamentului să grăbească cu achitarea sumelor ce se datoresc, ca să nu fim siliţi a întrerupe trimiterea ziarului pe adresa lor.

Abonamentul la „Tribuna" este:

pe un an	28.— cor.
pe ½ an	14.— cor.
pe ¼ an	7.— cor.
1 lună	2.40 cor.

Serbările dela Blaj.

— Voci de presă. —

Sub titlul „Zile de sărbătoare", ziarul „Seara" din Bucureşti publică următorul articol:

O puternică şi înălţătoare manifestaţie a conştiinţei naţionale a fost zilele acestea pe pământul istoric al Blajului.

Acolo s'au adunat membrii „Asociaţiunii" pentru a serba cincizeci de ani dela înfiinţarea acestei societăţi pentru răspândirea culturei naţionale, cum şi membrii societăţii pentru înfiinţarea teatrului românesc.

Şi au mers la serbare mii de români din toate părţile, mai toţi fruntaşii vieţii româneşti politice şi culturale de dincolo, numeroşi fruntaşi din România şi capii bisericei românilor de dincolo în frunte cu octogenarul Mitropolit Meţianu.

S'au rostit cuvântări pline de avânt pentru lupta naţională şi s'a dovedit încă odată cu câtă hotărîre îşi urmăresc fraţii noştri de dincolo idealul naţional.

„Asociaţia" este una din puterile vieţii noastre culturale rezultatele ce a dat în cursul acestei jumătăţi de veac pentru răspândirea culturei româneşti şi pentru întărirea sentimentului de solidaritate naţională sunt incalculabile.

„Asociaţia" a devenit una din marile manifestaţii naţionale şi culturale, ale lumei pentru apărarea libertăţii popoarelor.

Putem să ne dăm seama de importanţa ce i-se dă peste tot, în lumea cultă, din faptul că la serbările dela Blaj au asistat ziarişti din mai multe ţări urmărind cu cel mai viu interes activitatea „Asociaţiei" şi progresele societăţii pentru fond de teatru românesc.

*

Este fără îndoială o dovadă strălucită a puterei de viaţă a poporului român desvoltarea extraordinară pe care a luat-o „Asociaţia" şi dragostea cu care este înconjurată această societate de Românii de pretutindeni.

De sigur că noi ceştia din Regatul liber şi independent al Românilor vom putea face mult mai mult decât facem pentru această instituţie.

Şi suntem datori s'o ajutăm, fiindcă ea lucrează pentru realizarea unui ideal ce ne este scump tuturor Românilor şi aci la noi se îndreaptă speranţele tuturor Românilor pentru susţinerea cauzei naţionale.

Intre „Asociaţie" şi „Liga Naţională" este şi trebuie să fie o strînsă legătură, pentru ca în comun, cu forţe unite să ducă lupta pentru răspândirea culturei româneşti.

Un popor trăeşte mai ales prin cultura sa, prin operile ce poartă pecetea geniului său şi care contribuie la mărirea fondului universal de cultură şi civilizaţie.

Popor mic şi împărţit în atâtea state noi nu ne putem îndeplini misiunea noastră decât întărind unitatea culturală şi făcând prin unitate de limbă şi de credinţă, să contribuiască Românii de pretutindeni la înfăptuirea operei ce va reprezenta geniul nostru naţional.

„Asociaţia" lucrează serios, ea are dreptul la recunoştinţa neamului întreg pentru opera săvârşită şi la concursul tuturor Românilor pentru ca să poată duce mai departe şi cu mai mare succes această operă.

Şi meritul „Asociaţiei" este cu atât mai mare că a lucrat în cele mai grele condiţiuni, urmărită şi prigonită, de o guvernare ce nu voeşte să recunoască Românilor dreptul de a învăţa şi a se ruga în limba lor.

Trebuie să fim mândri că din toate grelele încercări prin care au trecut fraţii noştri de dincolo ei au eşit biruitori şi azi se pot înfăţişa în faţa lumei cu o „Asociaţie" pentru răspândirea culturei naţionale egală cu cele mai însemnate societăţi de cultură naţională din lumea întreagă.

*

La binecuvântările date de Mitropoliţi şi Episcopi cari au ţinut de a lor sfântă datorie să moargă la Blaj, se asociază binecuvântările unui neam întreg, mândru de „Asociaţia" lui şi convins că ea va realiza opera pentru realizarea căreia a luat fiinţă.

Ne asociăm şi noi la urările de prosperitate şi la omagiile de recunoştinţă ce merg din toate părţile în spre Blaj, felicitând din adâncul sufletului pe toţi acei bărbaţi vrednici cari îşi dau cu entusiasm munca lor pentru „Asociaţie".

Suntem convinşi că în curînd fraţii noştri de dincolo vor avea graţie „Asociaţiei" o puternică mişcare culturală ce va sfida orice încercare de a o nimici, iar prin societatea de teatru un nou instrument atrăgător pentru cultivarea limbei şi preamărirea vieţii istorice a neamului românesc.

Serbările dela Blaj au constituit un moment de însufleţire patriotică şi toţi cei cari au asistat vor duce cu ei o neştearsă amintire.

Este un popor care trăeşte ştiind cum să trăiască şi hotărît să trăească aşa cum voeşte acela care în viaţa sa are asemenea înălţătoare momente pentru lupta de desvoltare a culturei naţionale.

Cronică externă.

Regele Petru în România. Din Belgrad se anunţă: Regele Petru, principele moştenitor Alexandru şi princesa Elena au plecat Joi la orele 10 a. m., cu un tren special al curţei la Peterhof, via Budapesta, Oderberg şi Varşovia. Familia regală e însoţită de următoarele persoane: ministrul-preşedinte Milanovici, preşedintele Scupştinei A. Nicolici, cu soţia sa, primarul Capitalei Davidovici şi câţiva funcţionari ai Curţei.

La plecare au fost de faţă: principele George, miniştrii, corpul diplomatic, demnitarii oraşului şi un numeros public, care a făcut principesei Elena o demonstraţie sinceră de simpatie. Soţiile ambasadorilor străini şi reprezentantele societăţei femeilor sârbe au predat principesei buchete de flori.

Trenul regal va sosi la Budapesta la orele 5 p. m.

Trenul regal sârb a sosit la Budapesta la orele 4 şi 20 minute. Familia regală a fost primită la gară de către consulul general sârb şi cel francez şi de către autorităţi.

Regele Petru la sosire, a sărutat mâna soţiei consulului general francez. După 5 minute, trenul şi-a continuat drumul spre Peterhof.

*

Chestia marocană. Afară de garanţiile economice în Maroc, pe cari le cere Germania Franţei, ea mai are pretenţiuni şi asupra unei părţi din Congo francez. Iată limitele între cari se cuprinde teritoriul ce va fi probabil cedat Germaniei. La Nord, Lere, Fortul Archamboult şi Crampel; la răsărit: Umbanghi până la confluenţa lui cu Alima; la sud o linie pornind dela acest confluent până la gurile rîului Muni, astfel ca Libreville să rămână Franţei, iar gurile lui Muni să aparţină Germaniei.

In schimbul acestor teritorii, Germania retocedează Franţei partea din Camerun numită „bot de raţă" şi va consimţi la ratificarea frontierei din spre Togo.

„Agenţia Havas" a desminţit aceste proiecte de schimbări de teritorii.

„Lokalanzeiger", într'o notă oficială, declară că Germania va pretinde mai mult. După acest ziar linia sudică a Congului nu va urma cursul rîului Alima, ci pe cel al fluviului Ogon, care se găseşte mult mai la Sud. Germania va cere tot interiorul cuprins între aceste linii, şi nu va lăsa Franţei decât o mică fâşie pe litoral.

„Vossische Zeitung" are o altă notă. Ziarul acesta zice că Germania cere coasta Gabonului până la baia Coresco, partea sudică a Congolui de mijloc până la fluviul Ogon şi afluenţii săi, trecând prin Brazzavile, aşa ca să se învecineze cu Congo belgian. Rîul Sanga, care va forma în parte fruntaria.

In afară de acest teritoriu, Germania va mai cere sudul Marocului ca sferă de influenţă economică exclusivă.

După cum se vede, ziarele Germane nu ştiu ce să mai scrie, căci fiecare din ele, are o altă versiune.

Cercurile diplomatice, în curent cu mersul tratativelor se arată însă foarte optimiste şi cred că pretenţiunile Germaniei sunt mult mai modeste şi că se gândeşte a da Franţei însemnate teritorii în interiorul Camerunului, în schimbul unei părţi din Congo francez.

INFORMAŢII.

ARAD, 1 Septemvre n. 1911.

Marile serbări din parcul Carol I (Filaret) Bucureşti.

Activitatea intensă cu care se lucrează de atâta timp pentru marile serbări populare ale Ligei Culturale, din zilele de 28, 29 şi 30 August, le-a asigurat încă de mult cel mai strălucit succes. N'au fost altădată atari serbări pentru cari publicul din toată ţara, dela oraşe şi dela sate, să depună atâta interes, să le urmărească cu atâta atenţiune, să le aştepte cu atâta nerăbdare.

Şi în adevăr că avantagiile excepţionale de călătorie cu *reducerea generală de 75%* la dus şi întors pe toate liniile C. F. R. de ori unde până la Bucureşti este un lucru atât de rar, încât nu ştim cine nu va căuta să profite de acest prilej pentru a veni la Bucureşti şi la serbările „Ligei".

Şapte zile se va călători cu această *reducere de 75%* şi anume: Pentru dus dela 26—30 August, iar pentru întors dela 28 August până la 1 Septemvrie inclusiv. Reducerea e acordată pentru toate trenurile şi pentru toate clasele.

Zilnic sosesc cereri de câte 20—30 bilete de legitimaţie din toate comunele rurale. Inştiinţăm prin aceasta pe onor. public că nu se face călătoria cu cărţi de legitimaţie individuale. Ar fi şi imposibil de satisfăcut toate cererile. Ori cine merge în zilele amintite (26—30 Aug.) la gară şi cere bilet de tren pentru Bucureşti pentru serbările Ligei, va căpăta biletul cu reducerea de 75%. Ca legitimaţie pentru dus vor servi biletele loteriei Ligei care se iau dela casa fiecărei gări deodată cu biletul de tren. In cazul când la vre-o gară se vor termina biletele de loterie, se vor lua dela staţiunea următoare.

La înapoiere se vor prezenta biletele în schimbul plăţei a 1 leu. Deci toţi cei ce iau parte la aceste grandioase serbări au şi şansele unui din cele 773 câştiguri în valoare de 65.000 lei din loteria Ligei. Tragerea I este la 21 Noemvrie iar a II-a în Maiu viitor. Biletele sunt valabile la ambele trageri.

Aceste toate cu bogatul program al serbărilor au contribuit ca toţi să aştepte serbările Ligei cu o nerăbdare destul de explicabilă de altfel.

— **Buletin meteorologic.** Institutul meteorologic anunţă vreme senină şi răcoroasă noaptea. Temperatura la amiazi a fost de 19.2 C. în Budapesta, de 23 C. în Arad.

— **Fundaţiunei Gozsdu.** Citim în „Telegraful român": Reprezentanţa fundaţiunei Gozsdu îşi începe şedintele astăzi, Mercuri, la orele 10, aici, în Sibiiu, sub prezidenţia Escelenţiei Sale, a Arhiepiscopului şi Mitropolitului Ioan Meţianu.

— **Profesori noi.** „Telegraful român" scrie: La institutul pedagogic al diecezei Caransebeşului au fost numiţi profesori dnii Dr. Ioan Baciu şi Sabin Evuţan, absolvenţi ai facultăţii de filozofie dela universitatea din Budapesta.

— **Dăruri.** Dl Pavel Pupu din Cacova a dăruit pentru fundaţii din Moldova suma de 1 cor. şi pentru zidirea bisericei din Sinersig 1 cor.

— **Din cauza Mona Lisei,** guvernul Franţei a destituit pe directorul Luvrului, Homolle, care de mai bine zece ani îndeplinea această funcţie. Asemenea şi inspectorul general al marelui muzeu a fost delăturat, deoarece şi el este răspunzător pentru furtul acestei capodopere nepreţuite. Homolle, de altfel, este un arheleog de enume european, pe care guvernul francez făgăduieşte să-l recompenseze în alt chip.

— **Crişmele din Fibiş şi ministrul nostru de interne.** Primim următoarele rînduri: Reprezentanţa comunală din Fibiş, încă în anul 1909, la propunerea subscrisului, a adus un decis, prin care ahotărît cu unanimitatea voturilor închiderea birturilor pe zilele de Dumineci şi sărbători. Acest decis salutar a fost aprobat şi din partea comitatului.

Birtaşii însă, mai bine zis lipitorile satului, văzându-se scurtaţi, au anunţat apel la ministrul de interne, cerînd nimicirea decisului adus şi aprobat. Treaba a rămas baltă. Ministrul şi până azi tace.

Reprezentanţa comunală, în şedinţa sa ţinută la 28 cor. din nou a hotărît închiderea birturilor pe zilele de Dumineci, la propunerea subscrisului. Dar spre cea mai mare indignare a oamenilor de bine, s'a aflat între noi unul, care n'a fost de o părere cu cei mulţi.

Acest decis din nou s'a înaintat spre aprobare forurilor competente şi suntem siguri că va fi aprobat.

Oare ministrul de interne va proceda şi în cazul de faţă, ca în trecut? Oare nu va căuta a aprecia bunele noastre intenţii, de cari am fost conduşi, atunci când am adus acest decis salutar? *Iosif Popa,* învăţător, membru în reprezentanţa comunală.

— **Aviz.** Fiecare participant la adunarea generală a învăţătorilor conf. gr.-or. rom. din dieceza Caransebeşului, ce se va ţinea în Băile-Erculane la 10 Sept. n. a. c. şi doreşte a lua masă comună, să binevoiască a se anunţa până Vineri, în 8 Sept. la d. Iacob Şerbescu, Herkuleszfürdő, villa „Dora". Preţul de persoană 2 cor. *Traian Henţa,* prezident.

— **Manevrele regale.** In Zemplin s'au început manevrele, cari vor decurge mai ales în partea de nord a comitatului. Dela cabinet a sosit înştiinţare telegrafică că A. S. I. Francisc Ferdinad nu va primi în Sátoralja-Ujhely decât pe comite, vice-comite şi pe sbprefectul cercului Sztropkó. Circulaţia trenului în Ungaria de nord, din cauza manevrelor s'a îngreunat foarte mult. Cele mai multe trenuri sosesc şi plecă cu mari întârzieri.

— **Cursurile d-nei Iudita Secula.** Cei interesaţi sunt avizaţi prin aceasta, că din cauze neprevăzute, d-na Iudita Secula îşi va începe lecţiile numai începând cu 1 Octomvrie st. v. Imprejurarea aceasta nu va întârzia progresul învăţământului.

— **Rectificare.** In raportul nostru despre serbările dela Blaj s'a făcut ieri o regretabilă greşeală. Sfârşitul şedinţei a II-a a Societăţii pentru teatru s'a tipărit în raportul despre şedinţa a II-a a „Asociaţiunii". Cititorii vor găsi cu uşurinţă pasajul referitor.

— **Strangulare.** Urmare tragică a avut jocul unor copii, din Békés-Csaba. Copilul servitorului Hrabovski, în etate de 16 ani, povestea copiilor stăpânului său, strangularea banditului Szalma, Voind să arate această strangulare luă o sfoară, şi spuse zîmbind celorlalţi tovarăşi, că se strangulează şi el. Legă sfoara de craca unui măr, făcu ghiţul şi îşi vârî capul. Copiii rîdeau în tot cursul acestei petreceri. Şi cu cât funia îi strîngea mai tare gâtul nevinovatului băiat, cu cât făcea mutre mai dureroase, cu atât rîdeau mai tare în neştiinţa lor privitorii.

Văzând în urmă, că tovarăşul lor nu le mai răspunde şi nu voieşte să meargă cu ei, l'au părăsit. Seara târziu, venind părinţii nefericitului băiat acasă, ceilalţi copii le istorisiră cum s'au petrecut, şi că Pavel — aşa îl chema pe cel strangulat — s'a legat de o sfoară şi a rămas în grădină. Părinţii bănuind nenorocirea, alergară la mărul unde era copilul lor, pe care l'au aflat mort.

— **Memorii despre regicidul din Serbia.** Tribuna din Roma aduce ştirea, că un fost ofiţer, al gardei regelui Alexandru, Novacovici, va scoate în curînd o carte, care va cuprinde memoriile sale. Se va ocupa pe larg cu evenimentele anului 1903, că regicidul din Serbia, al cărui unul dintre autorii morali, a fost şi dânsul. Cartea promite a face sensaţie, deoarece Novacovici, promite a aduce multe împrejurări necunoscute, cari lămuresc pe deplin datoria naţională a conjuraţilor, să pună capăt destrăbălării dela curte care ameninţa viitorul neamului.

— **Catastrofă.** Din Geneva se anunţă că aproape de Saint-Moritz s'a întâmplat o mare catastrofă, cu 16 morţi şi 18 răniţi. Se lucra la un viaduct, la înălţime de 50 metri. Fiind traversele prea slabe, podul s'a surpat, producând catastrofa.

— **Cununii.** D-şoara I. Lupan şi dl Dr. Iustin Cl. Iuga îşi anunţă cununia care va avea loc Duminecă în 3 Septemvre st. n. (21 August st. v.) a. c. la orele 11 a. m. în biserica sf. Nicolae din Braşov-Scheiu.

Felicitările noastre!

— Hortensia U. Soricu, simpatica soră a poetului I. U. Soricu şi Ion G. Jarnea, îşi anunţă cununia ce se va serba la 3 Septemvre în biserica sf. Adormiri din Satulung.

Călduroase felicitări!

— **O polemică nostimă.** Ni-se scrie din Bucureşti: Pentru prinderea haiducului din codrii Neamţului s'a organizat o adevărată expediţie. Jandarmi, poliţişti, militari, toţi şi-au dat mâna, cu tot antagonismul ce există între diferitele categorii de apărători ai ordinei publice. S'au dus şi reprezentanţii ziarelor să asiste la interesantele scene ale prinderei unui haiduc. Ca faimosul cântăreţ spaniol, care a însoţit flota armadă în trecut, aceşti n'au avut însă fericirea de a putea scrie despre felul în care haiducul s'a apărat, a fost rănit şi s'a predat, văzând că nu mai poate rezista.

Căci, cu toată bunăvoinţa, haiducul revoltat a crezut că e mai bine să părăsească meleagurile pe unde făcuse atâtea isprăvi, şi să se facă nevăzut. In schimb, o serie de potlegari, travestiţi în falşi Pantelimoni, au băgat groază în cei naivi. Şi nu arareori autorităţile primeau ştirea că, în acelaş timp, haiducul apărea în două sau trei locuri depărtare de zeci de chilometri.

Haiducul, după toate probabilităţile, a trecut graniţa. A lăsat în urma lui codrii cari l-au adăpostit, a lăsat satul, în care a văzut lumina zilei. Şi a mai lăsat ceva: O polemică între ziarele bucureştene.

Unul dintre ziariştii, cari au fost trimişi a asiste la prinderea banditului, a publicat o convorbire pe care ar fi avut-o cu acesta într'o noapte. Fireşte, e greu s'o dovedească aceasta şi nimenea nu-i poate cere dovezi palpabile, ci trebuie să i credem pe cuvânt. Faptul însă nu este pe placul gazetelor rivale, cari probabil ar fi voit să publice şi ele o convorbire cu acela, care a făcut să tremure un ţinut întreg de frica lui.

De aici apoi contestarea convorbirei, ridiculizarea ei şi, fireşte, încăierarea. A vorbit cu Pantelimon sau n'a vorbit? Iată marea problemă, în jurul căreia se agită atâţia, fiecare având pe partea lor adevărul curat ca soarele. Cum este vacanţa şi cum seceta tot mai dăinueşte şi ce priveşte faptele, chestia e aşa de potrivită pentru completarea nemilostivelor coloane.

— **Un caz de holeră în România.** „Universul" din Bucureşti arată că pe vaporul „Patras", acostat în portul Brăila, s'a găsit un marinar bolnav cu toate simptomele holerei. Vasul vine din Anglia, dar a atins porturi holerate — de pilda Constantinopolul.

Intre data când a fost vasul în Constantinopol (3 August) şi a îmbolnăvirei marinarului a trecut cam mult (s'a îmbolnăvit la 15 spre 16 August). Dar asta ar putea însemna că omul a

FABRICA DE SPALAT CU ABURI
„KRISTALY"
Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.
Aranjată cu maşinăriile cele mai moderne, cu putere electrică; spală, calcă şi curăţă albituri bărbăteşti şi de dame şi totfelul de lingerie cu preţuri moderate.
La suma de peste 10 Cor, pachetul se trimite francat.

fost purtător de microbi şi de aceea a izbucnit la el molima peste 12 zile în loc de peste 5 zile, cele reglementare.

Cercetarea a dovedit în materiile fecale microbi în formă de virgulă. Dar, ştiindu-se că nu toţi microbii în formă de virgulă sunt ai holerei, ci că sunt încă vre-o 20 de feluri tot cu forma aceasta, numai experienţe cu aglutinarea vor dovedi chestia. De aceea se spune că se urmează cercetarea şi că rezultatul se va putea afla abia azi (18 Aug.) la amiază.

In orice caz ne place să mărturisim că măsurile ce s'au luat sunt bune.

Bolnavul şi cei de pe vapor fiind sub pază, chiar dacă va fi holera asiatică, e de crezut că molima nu se va întinde în oraş.

Rămâne doar de ştiut dacă marinarul s'a coborît în Sulina şi la Galaţi.

Dl inspector tehnic, dr.-ul Slătineanu a plecat aseară la Brăila.

— **O haită de lupi lângă Aiud.** Ni-se scrie: De vre-o câţiva ani de când ţăranii de pe valea Murăşului ţin tot mai multe oi, s'au încuibat în pădurile Beţei, comună aproape de Aiud, o haită de lupi, cari aproape în fiecare noapte să năpusteşte asupra turmelor, cauzând astfel mari pagube bieţilor Români.

In zilele trecute ţăranul Ion Oltean, vegheto-rul viilor dela comuna Tâmpăhaza, venia dela târgul Bălgradului, când să treacă pe lângă pădu[illegible] Beţei, doi lupi se repeziră asupra vacii ce o mana din urmă. Ţăranul a început să ţipe îngrozit, iar muncitorii au alergat de pe câmp, căci era ziua în amiaza mare, şi când sosiră ţăranii lupii au fost dus viţelul ce era legat c'o funie de vacă.

Ştirea a produs o groază în comunele din jur. Ţăranii se tem să nu vină lupii şi în sat. Unii spun, că s'au sporit aşa de mulţi, de-i peste putinţă stârpirea lor totală.

Noi suntem de părerea, că în loc de a se trimite jandarmii, asupra paşnicilor Români, cari poartă brîne naţionale, mai bine ar face d. prefect Szász, — căci şi aşa îi place să se laude că îi sunt foarte dragi Românii, nici nu poate dormi de grija lor! — de şi-ar trimite jandarmii asupra acestor lupi, să-şi deprindă armele cu ei, nu cu ţăranii noştri.

Ba, fără şagă, oare statul n'are sfânta datorinţă de a lua în apărare pe Românii aceştia? Arputea să pună premii pentru cei cari vor împuşca cât mai mulţi din aceşti lupi.

— **Un nou aparat de tors.** Din Bucureşti ni-se scrie: Călugărul Atanasie Grigoriu, dela mânăstirea Ciolanu din judeţul Buzău, a inventat un aparat de tors, care poate fi aplicat foarte uşor la orice fel de maşini de cusut, pentru facerea diferitelor lucrări de industrie casnică.

Aparatul, pe lângă torsul lânei, al cânepei şi al inului, poate răsuci borangicul şi orice fel de torturi pentru lucratul ciorapilor, cum şi depăna bumbacul pe ţevi scurte de ţesetorie şi pe mosoare lungi, servind la urizitul diferitelor feluri de pânzături.

Construit pe o roată specială, acest aparat de tors, răsucit şi depănat, poate funcţiona singur şi fără a fi adoptat maşinele de cusut şi mânuit tot cu piciorul.

Aparatul, pe lângă că va costa ieftin şi va fi de o construcţie simplă şi lesne de mânuit de oricine, va aduce mari foloase industriei casnice, în special gospodarilor săteşti.

x Pianul este singurul obiect, care pretinde mare băgare de seama la cumpărarea lui. Pentru cameră pianul este obiectul cel mai frumos, cel mai folositor şi de aceea este de dorit ca cumpărătorul să se adreseze la o firmă demnă de încredere şi nu la firme dubii.

Recomandăm în atenţia On. public, magazinul de piane *Heldenberg*, Sibiiu, str. Cisnădiei 9 cel mai vechiu şi cel mai de încredere dintre magazinele existente din ţară, care desface pianele renumitelor fabrici străine.

Dr. VICTOR GRAUR.

Medic universal, medic şcolar calificat, profesor de igienă.

Institut de dantistică.

Arad, Andrássy-tér Nr. 22. — Etajul I
In faţa palatului administrativ (comitatului)

Făina lactată
NESTLÉ
Este dovedită dupa o lungă experienţă cafoarte bună pentru copii **sănătoşi şi bolnavi** cât şi pentru **bolnavii de stomac.** Impedică şi înlătură **vărsăturile, diareea, catarul intestinelor** — Broşura »**Ingrijirea Copiilor**« se poate avea gratuit de la NESTLÉ, Viena I. Biberstrasse 11.

ECONOMIE.

Cultura şi păstrarea plantelor de nutreţ. Dl Ioan Lahovari, ministru de domenii al României a adresat inspectorilor agricoli o circulară prin care le dă importante instrucţiuni cu privire la cultura şi păstrarea plantelor de nutreţ.

In prima parte a circulării dl Lahovary constată lipsa locurilor de păşune devine din ce în ce mai simţită pe măsură ce cultua cerealelor se desvoltă.

Lipsa aceasta se va simţi şi mai mult deoarece tendinţa este că se întinde mereu cultura cerealelor.

Totuşi noi avem mare nevoie de cultura plantelor de nutreţ întru cât interesul este ca numărul vitelor să nu scază ci să sporească pentru ca prin gunoiul lor să redăm solului elementele de fertilitate ce le pierde anual prin culturile cerealelor.

Trebuie găsit deci mijloace cari să permită ca pe o suprafaţă relativ mai mică să se hrănească un număr mai mare de vite.

Intre aceste mijloace este şi cultura plantelor speciale de nutreţ şi creşterea livezilor artificiale în locul păşunilor şi chiar a livezilor naturale.

In legătură cu cultura acestor plante, sistemul de murat şi păstrat al nutreţului verde în gropi (ensilage) înlesnind mijlocul de a conserva nutreţurilor o stare zemoasă, nutreţurile sunt consumate mai cu poftă şi mai cu folos (având un coeficient de digestibilitate mai mare) decât în stare uscată sau lemnoasă.

Cum plantele de nutreţ reclamă şi supoartă în general cantităţi mari de îngrăşăminte, prin o cultură îngrijită şi o întrebuinţare a gunoiului din sat, se poate ajunge la rezultate mulţămitoare.

Plantele de nutreţ mai obişnuite în culturile ţărăneşti sunt:

Porumbul, măturile, meiul păsăresc şi luţerna. O alternare metodică a acestor plante va permite cu siguranţă o cultură aproape indefinit a izlazului comunal.

Deşi cultura acestor plante este generalmente cunoscută de ţărănime totuşi pentru o întrebuinţare mai cu folos, mai cu seamă a porumbului şi măturile de nutreţ, cred că este de cel mai mare interes ca metoadele relative la recoltarea şi conservarea acestor nutreţuri în stare verde prin muratul în gropi (ensilage) să fie cât mai răspândită.

Mai departe dl ministru de domenii arată în circulara d-sale experienţele ce s'au făcut în această direcţiune în unele ţări.

In America, în Canada şi în Australia guvernele se silesc să popularizeze acest procedeu al nutreţului murat ţinând seamă de rezultatele îmbucurătore date în Victoria (Australia).

Vitele, mai ales cele de lapte, cerând o alimentaţiune uşor digerabilă şi zemoasă, pe care nutreţurile nu o pot da în timp de lipsă şi de secetă, găsesc în această practică agricolă avantagii cari impun păstrarea nutreţurilor verzi în silosuri şi guvernele citate caută prin toate mijloacele de încurajare să generalizeze procedeul.

Dacă mai adăogăm că paiele de cereale tocate, prin mijlocirea amestecărei lor cu nutreţul murat pot găsi o întrebuinţare mai bună, mai largă şi în condiţiuni mai avantagioase în alimentaţia vitelor ne dăm seama imediat ce importanţă are acest procedeu detinat a constitui rezerve de valoare.

La sfârşitul circulării, d. Ion Lahovary aminteşte că ministerul de domenii încă din anul 1905 a căutat să răspândească în ţară această metodă, instituind chiar şi premii băneşti pentru încurajarea celor ce s'au dovedit că au aplicat procedeul.

Lipsa unui organ de stimulare nu a permis însă ca aplicarea sistemului să se generalizeze la micul cultivator.

Astăzi însă dl ministru de domenii crede că prin intervenţia inspectorilor agricoli procedeul se poate propaga mai uşor.

De aceea d-sa le-a şi trimis un număr de exemplare ca instrucţiuni în această direcţiune cu rugămintea de a depune tot zelul şi toată stăruinţa spre a răspândi acest procedeu arătând institutorilor, preoţilor şi tuturor cultivatorilor marile foloase şi înlesniri cu care se poate aplica ori unde.

BIBLIOGRAFII.

A apărut şi se găseşte de vânzare la „*Libraria Tribuna*":

Ioan Adam: Vorbe de clacă. 2.—

H. de Balzac: Amorul mascat sau nesocotinţa şi fericire. —.30.

I. Agârbiceanu: Prăpastia. —.30.

I. Agârbiceanu: In clasa cultă. 1.80.

I. Agârbiceanu: Două iubiri. 2.—.

I. Agârbiceanu: In întunerec. 2.—.

O. Goga: Poezii. Operă premiată de Academia Română. 1.—.

O. Goga: Poezii. 2.—.

O. Goga: Ne chiamă pământul. Poezii. 2.—.

N. Iorga: Istoria Românilor în chipuri şi icoane. 2.50.

Bucura Dumbravă: Haiducul, tradus de T. Nica, ed. II. 2.—.

I. Codru Drăguşanu: Călătoriile unui român ardelean în tară şi străinătate (1835—44). (Peregrinul Transilvan), ed. prefăcută în stilul li-

Inscrierile şcolare!

Fodor şi Halàsz

Telefon 457. **Arad,** Telefon 457.

Lângă prăv[illegible] de haine Neumann.

Trusouri complete pentru băieţi de internat. Pălării de băieţi marca »Pikler« şi fabricaţie englezească. Rufărie, calitatea întâi. Ciorapi articole de toaletă şi diferite necesarii. — Pravălie de primul rang pentru modă de bărbaţi. Comande din provincie se execută prompt şi conştienţios.

terar de astăzi de Constantin Onciu, cu o prefață de N. Iorga. 1.50.

Al. Gh. Dimitrescu (Aldem), profesor: Din Germania. Intre școala primară și serviciul militar. 1.—.

T. Dostoievski: Crimă și pedeapsă (Rascolnicoff), 2 volume 4.—.

D. C. Moruki: Instrăinații. Studiu social, în formă de roman. 2.—.

Ioan Dragoslav: Nuvele. 2.50.

Mihail Lungianu: In sărbători (Nuvele). 1.50.

Radu Boltag: Feciorul și alte nuvele. 1.50.

N. Iorga: Oameni cari au fost. Amintiri și comemorări cu 500 pagini a 3 cor.

Ion Grămadă: Din Bucovina de altă dată. Schițe istorice. a 20 fil. plus 5 fil. porto.

Cincinat Pavelescu: Poezii. a 3 cor. plus 20 fil porto.

L. Tolstoi: Plăceri vinovate. 30 fil.

Maxim Gorki: Mama. Roman. 2.50.

Guy de Maupassant: Dolofana. 0.30.

S. Moldovan: Ardealul. I. Ținuturile de peste olt. 1.80.

Dr. Dionisie Moldovan: Advocatul poporal broșat 2.50, legat de lux 3.50.

POȘTA REDACȚIEI.

A. M. Corespondența dela Aiud nu e publicabilă. Tot așa nici celelalte două. Regretăm.

Poșta Administrației.

Adrian Filip, Kerek. Am primit 24 cor abonament până la 1 Noemvre 1911.

Redactor responsabil: **Iuliu Giurgiu.**
„Tribuna" institut tipografic, Nichin și [illegible]

In atenția d-lor învățători!

La librăria „Tribuna" se află de vânzare toate manualele școlare ce se folosesc în dieceza Aradului, asemenea și recvizite de scris și desemn. Comandele se efeptuesc prompt.

REISZ
MIKSA
fabrică de
MOBILE
în
Oradea-mare-Nagyvárad
Calea Rákoczi-ut No 14.
(Lângă Apolo).

Dentist în Cluj.
NAGY JENŐ
specialist pentru dinți artificiali fără pod în
CLUJ-KOLOZSVÁR.
(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)
Pune dinți și cu plătire în rate pelângă garanță de 10 ani.
Dentist în Cluj.

Gruber Dezső
magazin de pălării și articole de modă pentru bărbați.
Cluj—Kolozsvár.
Colțul străzii Wesselényi și Szép, vis-à-vis cu hotelul »Pészl«.
Noutăți în diferite soiuri de
PĂLĂRII
de domni și copii, albituri, cravate și totfelul de articole. — Prețuri solide. — Serviciu conștiincios.
Comandele din provincie se execută prompt și francate.

Anunț

In comuna Curtici (Kürtös) com. Arad se află de închiriat
O casă
unde de 12 ani e o prăvălie. Casa e în locul cel mai bun, lângă piață și drum de țară. Deslușiri mai detailate dă proprietarul casei
LIVIU ISPRAVNIC
Curtici.

Maidt și Schrodt
Arad, Piața Andrássy 17. Casa Reinhardt).
Prăvălie de specialități pentru moda bărbătească și rufărie
Mare depozit de trusouri pentru bărbați. Mare asortiment în pălării englezești, moi și tari, precum și cravate. — Pardesii Ulster și impenstrabile cu 30 cor. — Mare varietate în trusouri pentru băieți de internat. Prețuri fixe. Telefon 765.

Leon Tolstoi. 97

RĂSBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

XI.

In ziua al treia de Crăciun Nicolae Rostow își luă cina în familie, ceea ce nu i-se întâmplase cam de multișor. Era un dineu de rămas bun căci cu puține zile după anul nou el trebuia să plece la regiment. La masă erau invitați vre-o douzeci de tineri, printre cari se aflau Denissoff și Dologhow. Niciodată atmosfera amoroasă ce domnea în casa Rostow nu fusese așa de strălucită ca în timpul acestor sărbători.

Nicolae, după ce obosi doi cai fără să reușească a face toate vizitele de adio sosi acasă numai la vremea mesei. El simți numai decât influența atmosferei amoroase, atât de intensă în acea seară, dar băgă de seamă în acelaș timp că între diferiții membri ai societății domnea un fel de jenă. Mai ales Sonia, Dologhow, bătrîna contesă și Nataşa păreau surescitați. Nicolae înțelese imediat că înainte de masă s'o fi petrecut ceva între Dologhow și Sonia, și cu intuiția inimei care-l caracteriza el fu în timpul mesei foarte afectuos și prudent față de amândoi. In seara aceea avea loc la maestrul de dans Yogel un bal, așa cum organiza el cu prilejul tuturor sărbătorilor, pentru elevii săi de ambele sexe.

— Dragă Nicolae, vii și tu la Yogel, nu este așa? te rog [illegible] se Nataşa. Te-a invitat în mod special. Vine și [illegible] soff.

— Aș merge până la capătul lumei dacă mi-ar porunci tînăra contesă, spuse Denissoff care-l făcea cu mult haz pe cavalerul Nataşei.

— Dacă o să am timp voi veni, răspunse Nicolae. Am făgăduit să merg la serata lui Arkharoff.

— Dar tu? îl întrebă pe Dologhow.

— Da, poate că voi merge și eu, răspunse Dologhow cu glasul rece și sec. El se uită la Sonia, se posomorî, apoi îi privi pe Nicolae cu aceeași privire cu care se uitase la Pierre, cu prilejul banchetului.

„Trebuie să se fi întâmplat ceva", își zise Nicolae. El fu și mai sigur de aceasta când văzu că Dologhow se retrase îndată după masă. Nicolae o chemă pe Nataşa spre a o cerceta.

— Când îți spuneam eu!.... Dar tu n'ai vrut să mă crezi... A cerut mâna Soniei.

Ea avea aerul triumfător.

Cu toate că Nicolae se ocupase în ultimul timp foarte puțin de Sonia, simți la aceste cuvinte o sfâșiere crudă. Dologhow ar fi fost o partidă convenabilă și chiar strălucită pentru Sonia, care era orfană și care n'avea nici o zestre. Din punctul de vedere al bătrînei contese și al lumei, ar fi fost imposibil ca ea să refuze această propunere. De aceea Nicolae simți mai întâi un fel de mânie împotriva Soniei, dar Nataşa strigă:

— Închipuiește-ți că ea a refuzat cu hotărîre. A spus că iubește pe altul, adăogă Nataşa după un moment de tăcere. Mama a rugat-o să primească, dar ea a refuzat, și eu știu că niciodată nu-și va schimba părerea.

cu un aer de dojană. — Dar ce inger e Sonia asta! cu un aer de dojană. — Dar ce îngere e Sonia asta! adăogă el cu un zimbet.

— Da da, e în adevăr un inger! [illegible] spuse Nataşa. Merg să ți-o trimit.

Ea își sărută fratele și ieși fuga din odaie. minut intră Sonia, speriată ca o vinovată. N apropie de ea și îi sărută mâna. Pentru întâia reîntoarcerea sa [illegible] prilejul să-i vorbească gostea lor.

— Sofio, zise el mai întâi cu timiditate, încet căpătă curaj, vrea să renunți la o căsătorie lucită.... dar el este un om de un caracter și -mi este prieten...

— L'am refuzat, [illegible] ea c

— Vezi că, dacă renunți la el mă tem

— Sonio, zise el mai întâi cu timidita speriați și rugător

— Dragă Nicolae, nu-mi vorbi de a

— Ba nu, trebuie să-ți vorbesc. Da din pricina mea, e datoria mea să-ți sp Te iubesc, mă gândesc la dta mai mult lalte...

— Asta îmi ajunge, zise Sonia r

— Nu, dar eu am iubit de o mi iubi poate încă de [illegible] de ori simt pentru nici [illegible] de sentim de încredere, de [illegible] pe care-l apoi sunt tînăr [illegible] u doresc sfârșit, nu-ți făgă [illegible] nimic și serios la propune [illegible] Dologhov greutate numele [illegible] ul său.

— Nu-mi spu [illegible] ta Nu ca pe un frate, [illegible] iubi înt cer....

— Ești un îng [illegible] unt de să nu te induc în [illegible]

Și Nicolae sărut [illegible] odata

— [illegible] nu

AVIZ.

La agentura principală din Arad a băncii gen. de asigurare mutuală »Transsylvania« se caută

doi acuisitori (agenţi călători)

pe lângă emolumente bune. Ofertul care are să conţină datele referitoare la ocupaţiunea petentelui de pân'aci şi cunoştinţa de limbă, este a se înainta cel mult până în 15 Septemvrie n. agenturei susnumite.

DERERA EDE
SUCCESORUL LUI RADOCSAY
Timişoara-Cetate, Piaţa Lendier 1

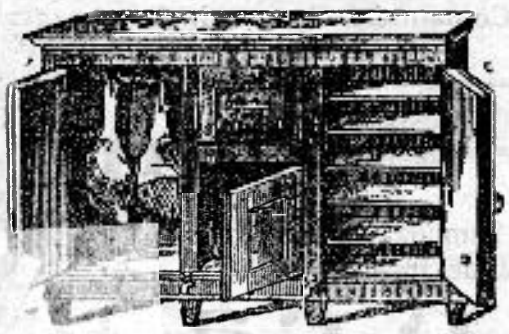

Mare depozit în dulape frigorifere, maşini pentru îngheţată şi unt, mase de bucătărie şi spălat (patentate), aranjament de aluminiu pentru bucătării şi unelte de aramă, tinichea şi cu smalţ. Depozit pentru meseriaşi. Fabricaţii de mâna întâi pe lângă preţuri ieftine şi fixe.

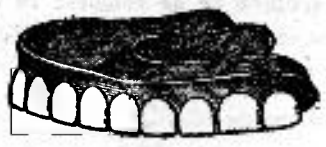

Scoaterea dinţilor, dinţi artistici, poduri în gură, de aur, coroane, efeptuieşte

QUIL REINHOLD
DENTIST,
pe lângă preţuri moderate şi garanţă
LUGOŞ, STR. BONNÁCZ.

Luca K. Alexievits
pregătitor de haine preoţeşti
NEOPLANTA — UJVIDÉK.

Recomandă atelierul său asortat cu totfelul de recvizite şi haine preoţeşti de îmbrăcat în vremea slujbei în biserică. Pregăteşte tot-felul de icoane sfinte legate frumos cu aur şi mătasă, steaguri, prapore şi altele. Icoana Mormântul lui Christos îl face foarte frumos. La cerere trimite catalog şi preţ-curant gratuit.

— Premiat la expoziţie cu medalie de aur. —
H. PÁLLÁN succesor
Styászni József
prima fabrică ardeleană de biliarde şi tîmplărie în
Kolozsvár, Dávid Ferenc u. 3.

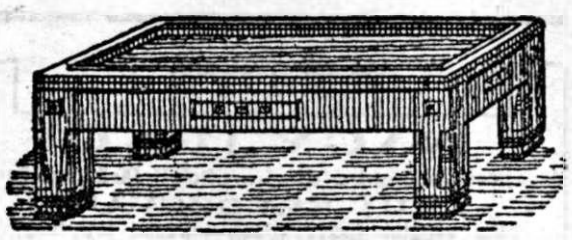

Primeşte aranjarea complectă a cafenelelor. La cerere trimite instalatorul de biliarde şi în provincie. — Ţine mare asortiment de biliarde noui şi vechi, bile, cheuri, etc. — Firma fondată la 1875. — La dorinţa face şi târg de schimb.

Szighety Sándor
atelier de cuţite şi tocilărie artistică
Budapesta, VII., Strada Akáczfa No 64. Colţul Străzii Király.

Se recomandă pentru **ascuţirea şi repararea** de foarfeci, cuţite, brice şi tesacuri de bucătărie în condiţii ireproşabile şi pr. conv.

Mare depozit de unelte şi utensilii pentru barbieri, ca **foarfeci, brice şi curele de ascuţit** etc. etc. precum şi cuţite de buzunar ş a.

Pentru barbieri se ascut două briciuri gratuit dacă trimit 12 deodată

Comandele se execută pompt şi conştiinţios.

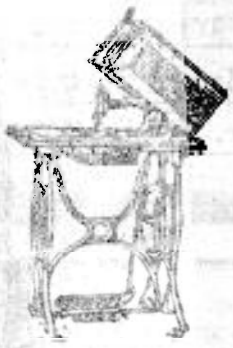

Leitner Sándor
mechanic şi electrotehnic
Cluj—Kolozsvár,
Strada Deák Ferencz Nrul 30.

Vinde şi repară pe lângă preţuri moderate: **casse de bani, biciclete, maşini de cusut, gramafoane maşini de scris.** — Primeşte ce muncă de branşă, precum: în-ucerea soneriilor, a lumini de ice şi a diferitelor motoare.

ann Spiler fabricant de cuptoare de lut.
Sibiiu — Nagyszeben, Neustiftgasse 2.

Atrage atenţiunea on public, că primeşte pregătirea a ori-ce fel de

cuptoare

descărcare şi zidirea vetrelor de fiert cu preţuri convenabile şi pe lângă serviciu prompt şi conştiinţios.

Comandele se execută imediat.

STEFAN SLADECK IUN.
FABRICĂ DE MOBILE
VÎRSET
strada Kudritzer No. 44-46.

Cea mai renumită
mare fabrică de mobile
din sudul Ungariei (Versecz).

Pregăteşte mobilele cele mai moderne şi luxoase cu preţuri foarte — moderate. —

Mare depozit de piane excelente, covoare, perdele, ţesături foarte fine — şi maşini de cusut. —

Pentru femei şi bărbaţi

CAPSULELE SĂNID

s'au adeverid ca cel mai sigur remediu fără nici o injecţie, contra pleuoragiilor subite şi cronice. **O cutie** cu instrucţia aplicăr (conţinând 100 capsule) **6 cor.** Unicul remediu sigur contra slăbirei şi impotenţiei funcţionale sunt renumitele **capsulele întăritoare** ale Drului Timkó, **sticla costă 10 cor.** şi se trimite contra ramburs dela

Farmacia „Magyar Király"

Budapesta, V., Marokkói-utca 2, Piaţa Erzsébet.

Corespondenţa să se facă în limba română.

Engelthaller Béla,

Segedin—Szeged, Lechner-tér 10. sz.

In atelierul său se află totdeauna cămine pentru camera de baie, conform încălzirii cu lemne, ori cu gaz, precum şi accesorii în orice cantitate şi cu preţ convenabil.

Catalog ilustrat la cerere trimit gratis şi franco.

Adolf Wostry

atelier pentru garderoba de domni

Nagyszeben, Reispergasse 11.

Recomandă magazinul său bogat asortat cu stofe de Sibiiu, Braşov, Brünn şi stofe englezeşti, apoi uniforme militare, costume englezeşti pentru dame; jachete, mantale, după fazonul cel mai nou pe lângă garanţă, cu preţuri moderate.

Serviciu prompt şi conştiincios.

Carl Piffl,

Premiat de mai multeori.

prima fabrică de obiecte de metal | **Telefon 184.**

Temesvár-Erzsébetváros. Gyár: Hunyadi-u. 14. Üzlet: Hunyadi-ut és Missits-utca sarkán Krauszer-féle házban.

Recomandă obiectele sale foarte frumoase şi solide de tinichigierie şi anume: vane de scăldat, de şezut şi pentru copii, scaune pentru scăldat, încălzitoare şi vane de scăldat după cel mai bun sistem (sistem propriu). Lăzi pentru lemne şi pentru cărbuni şi alte obiecte de metal: precum ciubere, ulcioare şi căni. — Apoi litere de tinichea şi de cositor, inscripţii de metal, tăbliţă cu numărul casei şi cu numele străzii, mărci şi firme de ţinc. Conduct pentru apă, aranjări pentru baie şi closete engleze cu neîntrecutul aparat »Temes«.

Acoperiri de case şi turnuri, globuri şi cruci.

Catalog de preţuri la dorinţă gratuit.

Ucenici se primesc cu condiţiuni foarte bune.

Magazinul de blănărie şi cojocărie

Dudás Sándor

Cluj—Kolozsvár,

Strada Unio Nrul 12.

Pregăteşte totfelul de articoli aparţinători acestei branşe, în preţ favorabil precum: Bituşe de călătorie, tocuri pentru picioare, lânării, cojoace pentru bărbaţi şi femei, după modele franceze şi engleze, colilere, manşoane, căciuli etc. după moda cea mai nouă. Mare depozit de covoare de lână.

Avis!

Domnilor fabricanţi şi particulari le aduc la cunoştinţă, că am edificat o

tornătorie artistică pentru metale

SIBIIU, Strada Margaretha Nrul 18.

Prin practica mea bogată câştigată în ţară şi streinătate mă aflu în plăcuta poziţie să pot satisface oricărei cerinţi de branşe, în **bronz, messing, ţinc, cositor, aramă**, după desemn ori după modele vechi.

Andrei Paksa,

Sibiiu — Nagyszeben.

Serviciu prompt!
Preţuri ieftine!

Prima prăvălie de arme din Ungaria de sud.

Lázits Dusán,

Timişoara-cetate, Strada Zápolya 5.

Recomandă depozitul său bogat asortat în puşti de vânat cu două ţevi, puşti şi pistoale repetătoare, revolvere şi puşti Floubert şi accesorii de vânat. Reparaturile se fac cu conştienţiozitate, prompt şi pe lângă preţurile cele mai moderate.

Roth & Baldauf

depozit de cămine de majolica şi teracotă

Braşov, Strada-Lungă Nr. 5.

Recomandă în atenţia publicului, depozitul său bogat în cămine, fabricaţie, proprie cu desemn ori fără, dela cele mai înfrumseţate până la cele mai simple. Pregăteşte cămine după comandă, conform gustului, în timpul cel mai scurt.

Reparaturi se efeptuiesc repede pe lângă preţuri moderate. Primeşte orice lucrare de branşe, după comandă.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Fagler László

strungar artistic şi turnător de metal şi minerăluri.

Szeged, Szent Mihály-u 4.

Pregăteşte articole de aramă, precum paturi, sfeşnice, sonerii, pipe pentru vin şi bere, pompe primeşte apoi pregătirea ori cărei părţi de maşini industriale, turnărie după model dela simplu până la lucrările cele mai complicate. Cumpărătorilor vechi — rabat.

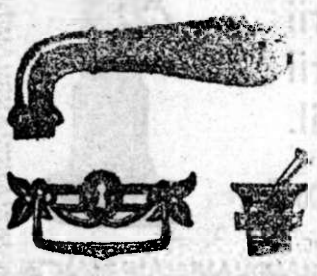

Cel mai mare institut de industrie artistică bis. din Ungaria.

Schmidt János succesor **Schmidt Ferencz**

sculptor şi arhitect de altare

Budapest, X., Kőbányai-ut 53. (Lângă staţiunea locală a tramvaiului electric.)

Efeptuieşte totfelul de mobilier de biserică, precum:

Iconostase şi altare; statui de peatră şi lemn; amvoane şi scaune de spovedanie; sicriul domnului, grota Mariei de Lourd; cristelniţe, icoane de staţiune; sculptură în relief sau pictură; străni; pictură de biserică şi atare etc.

Renovează în stil altare vechi, amvoane şi statui, aureşte şi marmoreşte.

Preţ-curent, proiect de budget şi planuri gratuit. Dacă sunt chemat pentru examinarea lucrului, mă duc oriunde pe cheltuiala mea proprie. — — —

Preţuri moderate. — — — Condiţii de plată favorabile.

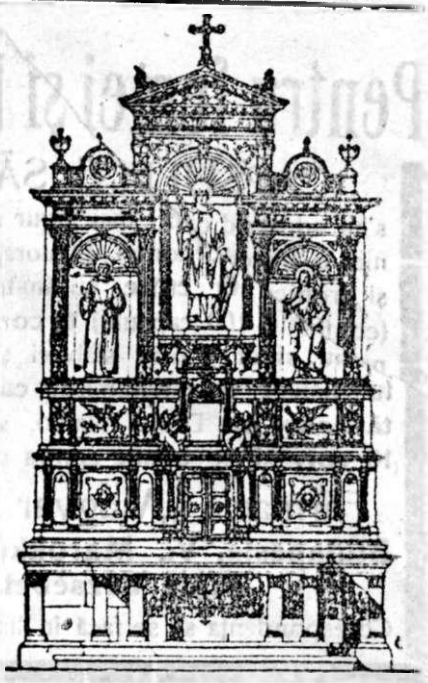

Iosif Mendel

fabricant de mobile în Alba-Iulia

Gyulafehérvár.

Recomandă în atenţia Onoratului public magazinul său bogat asortat,

Serviciu prompt, preţuri ieftine, garanţă deplină.

JOSEF JIKELI

SIBIIU (Nagyszeben), Strada Cisnădiei 47.

negutătorie pentru articlii de sticlă, porcelan şi metal; farfurii şi blide inflorate, rame p. icoane şi globuri, lămpi, oglinzi, ţigle de sticlă etc.

Recomandă scule bisericeşti:

Cupă şi vas de botez; Potire argintate şi pe dinăuntru aurite; Cădelniţă; Căldăruşe pentru apă sfinţită; Candele de părete de bronz; Candele argintate; Cruci; Sfesnice de altar, Candelabre ş. a.

Ieftin de tot: Candelabru aurit

pentru 6 luminări, în mijloc cu vas pentru unt-de-lemn şi glob de sticlă roşie cu prisme de sticlă cu tot preţul 43·— Coroane. —

La dorinţă serveşte cu catalog gratis şi franco. — Telefon 190.

J. Gottstein, fiul, prăvălie de piele şi accesorii pentru industria de cojocărie, curelărie şi ciobotărie

Nagyszeben, Kleiner Ring 5.

Mare depozit de diferite piei lucrate în ţară şi străinătate. — Specialităţi de piele. Piele lucioasă şi şurţuri de piele. Tălpi Vachè şi opinci. Feţe pentru cisme şi ghete. Aţă pentru maşină şi cusut. Sfoară de cusut albă şi colorată. Tort diferit. — Pâslă, barchet, pânză, tălpi de pâslă şi asbeth, garnitură de gumă şi ciorapi de gumă. Şireturi şi postav de curăţit ghetele. Cuie de lemn americane. Calapoade pentru ghete şi cisme. Cremă şi lac şi diferite articole.

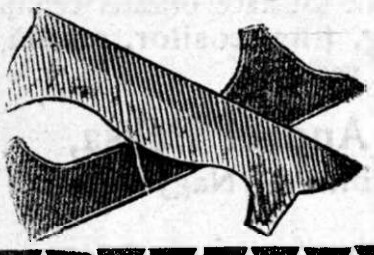

Damele cari voiesc să fie svelte,

încerce corsetele mele

„Neuester Schnitt"

necesare la costumele »Princes« şi »Directoire«.

CORSETE

după măsură, precum şi reparaturi se fac în acurateţă.

Gustav Zimmermann

Sibiiu–Nagyszeben,

Grosser-Ring, 1. în etaj.

Prima industrie de cazane din Ungaria

Szatmáry Mihály, turnător de cazane, **Szeged,**

Szentháromság-utca 4. sz. (casa prop. ie).

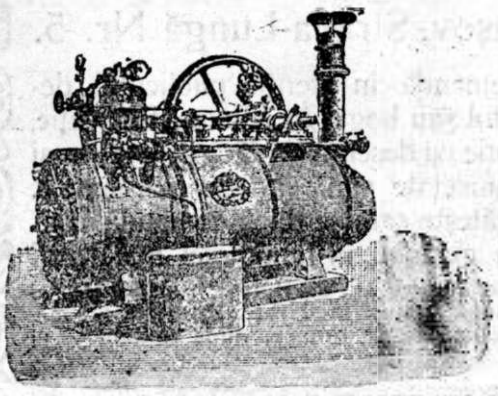

Aduc la cunoştinţa on. public, că atelierul meu de cazane l'am înoit cu diferite maşini, aşa că sunt în stare să satisfac ori-ce comandă. Pregătesc cazane pentru abur, repar cazane la mori, corăbii, cazane de apă, petroleu, spirt şi chiar şi cazane la locomobile.

Pianuri sau Harmoniuri

se cummpără mai bine şi ieftin în cunoscutul şi solidul magazin de pianuri şi harmoniuri

V. Heldenberg, Sibiiu Strada Cisnădiei 9.

(vis-à-vis de Hotelul Impăratul Roman).

Întemeiat la anul 1867 ca I-a prăvălie de pianuri în Transilvania.

Mare depozit de instrumente nouă şi întrebuinţate: pianuri, pianine, harmoniuri cu preţurile originale de fabrică. Sortiment bogat de **pianuri de închiriat.** — Plătire în rate după dorinţă. Pianuri vechi să primesc ca schimb.

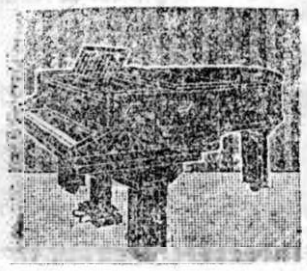

„TRIBUNA" INSTITUT TIPOGRAFIC NICHIN SI GONB. — ARAD 1911